

Kooste lausunnoista ja mielipiteistä Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta

Liite yhteysviranomaisena toimivan Pohjois-Savon ELY-keskuksen perusteltuun päätelmään. Yhteysviranomaisen vastaanotti ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta 14 lausuntoa ja 14 mielipidettä. Kahdeksan tahoja ilmoitti, ettei heillä ole lausuttavaa. Alkuperäistekstejä on tässä verkkoversiossa tiivistetty ja muokattu huomioiden tavoitteet yksityisyyden suojasta. Kaikki annetut lausunnot ja mielipiteet on toimitettu alkuperäismuodossa hankkeesta vastaavana toimivalle wpd Suomi Oy:lle.

Fingrid Oyj

Tuulivoima-alueella on Fingridin 110 kV voimajohto Vuolijoki-lisalmi (1165), 400 kV voimajohto Vuolijoki-Alapitkä (1321) ja uusi Järvinlinja. Fingrid rakentaa uutta 400+110 kV voimajohtoa Vaalan ja Jo-roisten välille niin sanotun Järvinlinjan vahvistamiseksi (www.fingrid.fi/kantaverkko/rakentaminen/hankkeet/jarvinlinjan-vahvistaminen).

Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1,5 x tuulivoimalan maksimikorkeuden määrittämän etäisyyden päähän johtoalueen ulkoreunasta mitattuna. Pyydämme vielä tarkistamaan asian. Kaavaluonnoksien tuulivoimalat numero 23 (Vierämä) ja numero 20 (Sonkajärvi) vaikuttavat olevan liian lähellä 400 kV voimajohtoa Vuolijoki-Alapitkä, mikäli tuulivoimalat rakennetaan kaavojen osoittamaan maksimikorkeuteen ja kyseisiin pisteisiin. Tuulivoimaloiden ohjeellisen sijainnin keskipisteestä on reilusti alle 450 metriä 400 kV voimajohtoon Vuolijoki-Alapitkä, jonka voimajohtoalue ulottuu 31 metrin etäisyydelle sen keskilinjasta. Toimitamme pyynnöstä tarkempia tietoja voimajohtoalueesta.

Meillä ei ole muutoin kommentoivaa asiakirjoista. Tässä YVA- ja kaavalausunnossa ei voida ottaa kantaa tarkemmin rakentamiseen tai teknisiin ratkaisuihin. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan risteämälausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot.

YVA-asiakirjat, yleiskaavat ja asemakaavat, joissa on Fingridin voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnot osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi.

Fintraffic lennonvarmistus Oy

Fintraffic Lennonvarmistus Oy vastaa Suomen ilmatilan käytön hallinnasta sekä lentoreitti- ja lennonvarmistuspalveluista 22 lentoasemalla Suomessa. Toimintamme lähtökohtana on aina lentoliikenteen turvallisuus, lentojen sujuvuus ja säännöllisyys.

Ilmailulaki määrää lentoesteistä siten, että rakennelma tai laite ei saa häiritä ilmailua palvelevia laitteita tai lentoliikennettä tai aiheuttaa muutoin vaaraa lentoturvallisuudelle. Ilmailulain 1.10.2023 voimaantulon mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto selvittää osana lentoestelupaprosessia lentoesteen vaikutukset lentoliikenteen sujuvuudelle ja lentopaikan pitäjälle.

Isalmen kaupunki

Isalmen kaupunki esittää lausuntonaan, että sillä ei ole huomautettavaa Kurvilanmäen tuulivoima-alueen YVA-selostukseen.

Ilmatieteen laitos

Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Terveydensuojelulain (763/1994) tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa. Lain yleisen periaatteen mukaan elinympäristöön vaikuttava toiminta tulee suunnitella ja järjestetään siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Tämän edellytyksenä on, että toiminnanharjoittaja tunnistaa toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seuraa niihin vaikuttavia tekijöitä.

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarjan julkaisussa 2024:37

”Terveydensuojelu nyt ja tulevaisuudessa” on tarkasteltu Suomen terveydensuojelun nykytilaa ja terveydensuojelulainsäädännön toimivuutta. Julkaisun sivulla 25 on todettu terveydensuojelulain tarkoituksesta seuraavaa: ”Terveyden ylläpitäminen viittaa ilmauksena ihmisen tai väestön nykyisen terveydentilan säilyttämiseen. Terveyden edistäminen puolestaan viittaa terveydentilan parantamiseen aikaisempaan tilaan nähden. Terveyden edistäminen osoittaa, että lain tarkoitus ei ole olemassa oleva tilan säilyttäminen ja sen heikentymisen estäminen, vaan tarkoituksena on myös parantaa sitä. Terveyttä ei lain tavoitesäännöksessä tai sen alkuosan yleisissä säännöksissä määritellä. Terveyshaitan määritelmästä ja sen esityölausumista saadaan kuitenkin tulkinnalle jonkin verran tukea (fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen terveys).”

Aluehallintovirasto pitää edellä kirjattua terveydensuojelulain tarkoitukseen liittyvää tulkintaa merkityksellisenä ja tarkoituksenmukaisena huomioon otettavaksi myös erilaisten hankkeiden suunnittelussa sekä kokonaisvaikutusten arvioinnissa.

Myöhemmin samaisen julkaisun sivuilla 30-31 on maininta:

”Toisin sanoen vaikka yksittäinen tekijä yksinään esiintyessä ei voisi esimerkiksi tieteellisen tutkimuksen tulosten perusteella aiheuttaa terveyshaittaa (eikä yksinään esiintyessä kuuluisi siten lain tarkoituksen ja soveltamisalan piiriin), mutta jos sen yhteisvaikutus yhdessä toisen tekijän esiintymisen kanssa voisi mahdollisesti aiheuttaa terveyshaittaa, kyseiset tekijät yhdessä kuuluisivat lain sääntelyn piiriin. Terveyshaitta voi toisin sanoen syntyä useamman tekijän yhteisvaikutuksesta ja vaikuttaa näin terveyteen.”

Terveydensuojelulain 5 pykälässä on säädetty alueellisesta terveydensuojelusta seuraavaa:

”Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo terveydensuojelua toimialueellaan sekä arvioi kuntien terveydensuojelun valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista”.

Samaisen lain 6 pykälässä on säädetty puolestaan kunnan terveydensuojelutehtävistä seuraavaa:

”Kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveydensuojelua siten, että asukkaille turvataan terveellinen elinympäristö. Kunnan on tiedotettava terveydensuojelusta ja järjestettävä terveydensuojelua koskevaa ohjausta ja neuvontaa”.

Yleistä

Terveydellisten olosuhteiden, riskien ja mahdollisten haittatekijöiden arviointi sekä valvonta kuuluu paikallisella tasolla kunnan terveydensuojeluviranomaisen toimivallan piiriin. Lisäksi terveydensuojeluviranomaisen tehtäviin ja toimivaltaan kuuluvat asumisterveyteen liittyvien haittatekijöiden ennalta ehkäisy sekä valvonta. Täten aluehallintovirasto ei ota kantaa yksittäisen hankkeen mahdollisesti aiheuttamiin yksittäisiin riskeihin ja haittatekijöihin, etenkin jos niiden ennakoidaan rajautuvan paikallisesti.

Viime vuosina aluehallintovirastoon on saapunut lausuntopyyntöjä useista hankkeista niiden eri vaiheissa. Lausuntoa valmistelevana toimijana sekä alueellisena viranomaisena myös Itä-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastualueen asiantuntijoiden tietämys sekä kokonaisvaltaisempi ymmärrys käynnissä olevasta murroksesta ja siihen liittyvistä tekijöistä on lisääntynyt.

Tästä seuraa aiempaa laaja-alaisempi ja kokonaisvaltaisempi asian tarkastelu sekä lausunnon valmistelu. Tässä lausunnossa nostetaan esiin ohjelmavaiheen lausuntoa laaja-alaisemmin vaikutusten arviointiin liittyviä havaintoja sekä näkemyksiä.

Aluehallintovirasto on tarkastellut tätä lausuntoa valmistellessaan myös YVA-ohjelmaa varten antamaansa lausuntoa. Virasto esittää huomionaan, että selostusvaiheessa VE1:n voimalayksiköiden määrä on vähentynyt puoleen (46 -> 23) ja VE2:n voimalayksiköiden määrä on myös liki puolittunut (33 -> 17) ohjelmavaiheen suunnitelmiin nähden. Yksikköteho on mahdollisesti hieman kasvanut (8 -> 8-10) ja voimaloiden kokonaiskorkeus pysynyt samana.

Sähkön siirron osalta YVA-ohjelmavaiheessa vaihtoehdossa 1 (SVE1) suunniteltiin hankkeen sähkönsiirtoa varten rakennettavan hankealueelle sähköasema. Hankealueen sisäinen sähkönsiirto oli määrä toteuttaa maakaapeleilla ja liityntä toteuttaa Vuolijoen sähköasemalle. Suunnitelmissa oli rakentaa uusi 400 kV:n ilmajohto, joka kulki suunnitteilla olevan Fingrid Oyj:n 400+110 kV:n Nuoju-ankangas-Huutokoski voimajohdon itäpuolella sen linjaa myötäillen.

Vaihtoehdossa 2 (SVE2) hankkeen sähkönsiirtoa varten hankealueelle oli suunnitelmissa rakentaa sähköasema. Hanke-alueen sisäinen sähkönsiirto ja liityntä sähköasemalle oli määrä toteuttaa kuten vaihtoehdossa 1. Sen sijaan suunnitelmissa rakentaa uusi 400 kV:n ilmajohto, joka kulkee Fingrid Oyj:n olemassa olevan 400 kV Vuolijoki-Alapitkä voimajohdon länsipuolella sen linjaa myötäillen.

Sähkön siirron osalta YVA-selostusvaiheessa on esitelty neljä eri vaihtoehtoa, joissa YVA-ohjelmavaiheen molempiin vaihtoehtoihin lisäyksenä b-vaihtoehto, jossa rakennettava 400 kV:n johto päättyisi Fingrid Oyj:n suunnitteilla olevalle Höyhtikankaan sähköasemalle Vuolijoen sähköaseman sijaan.

Aluehallintovirasto katsoi YVA-ohjelmaa koskevassa lausunnossaan lisäksi, että arviointiohjelma oli laadittu kohtuudella ja siinä oli terveydensuojelun näkökulmasta käsitelty keskeisimpiä tuulivoimahankkeisiin yleisesti liittyviä riskejä sekä haittatekijöitä. Tarkastelua oli kuitenkin tehty ainoastaan hankkekohtaisesti ja paikallisella tasolla, mikä oli osittain ongelmallista kokonaisvaikutusten arvioinnin jäädessä hankkekohtaisiksi, irrallisiksi ja ajallisesti muuttuvassa tilanteessa vaillinaisiksi. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan tähän ei ole YVA-selostusvaiheessa tullut merkittävää kehitystä.

Lisäksi sosiaalisten vaikutusten arviointi oli YVA-ohjelmassa kuvattu osittain puutteellisesti, varsin yleisellä tasolla ja vähäisessä määrin. Sosiaalisten vaikutusten arviointiin liittyvää osaamista ja asiantuntijuutta sosiologian tai sosiaalipsykologian alalta toivottiin lisättävän. Myös alueen asukkaiden kuulemiseen ja vaikutusmahdollisuuksien järjestämiseen toivottiin kiinnitettävän enemmän huomiota. Aluehallintovirasto piti tärkeänä vuorovaikutteisten yleisötilaisuuksien järjestämistä riittävän aikaisessa hankkeen valmisteluvaiheessa, että alueen asukkailla olisi aito vaikuttamismahdollisuus myös keskustelun kautta tuoda näkemyksiään esille. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan tähän ei ole YVA-selostusvaiheessa tullut merkittävää kehitystä.

Aluehallintovirasto esitti YVA-ohjelmaa koskevassa lausunnossa vahvana kantanaan, että kunnan terveydensuojelu- sekä hyvinvointialueen sosiaaliviranomaisen (rakenteellinen sosiaalityö) edustajien mukaan ottaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa hankkeen suunnittelua edistäisi yhteistyötä ja hankkeen valmistelua laaja-alaisesti sekä moniammatillisesti.

Tuulivoima-alueella tai lähiympäristössä ei sijaitse herkkiä kohteita, kuten hoitolaitoksia, päivähoitopalveluita, oppilaitoksia, päiväkotia, palvelutaloa tai sairaalaa.

YVA-selostuksen sivulla 84 on esitelty muun muassa ennakkoneuvottelumenettelyä ja neuvotteluihin osallistuneita sidosryhmiä. Esitetyssä listauksessa ei ole mainintaa kunnan terveydensuojeluviranomaisista eikä hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön edustajista. Edellä olevaa havaintoa tukee myös selostuksen sivulla 87 oleva listaus seurantaryhmään kutsutuista viranomaisista. Täten valmistelussa ei ole hyödynnetty terveydensuojeluviranomaisen eikä sosiaalityön näkemystä ja asiantuntijuutta aluehallintoviraston toivomalla tavalla. Kunnan terveydensuojeluviranomaisille näytetään kuitenkin varatun mahdollisuus antaa hankkeen YVA-ohjelmasta lausuntonsa (s.91).

Selostuksen mukaan (s. 93) hankkeen erityisesti arvioitaviksi vaikutuksiksi on esitetty muun muassa melu- ja väkevaikutukset sekä vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Tästä listauksesta puuttuu moneen otteeseen mainitut yhteisvaikutukset. Lisäksi hankkeen eri vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta ei ole mainintaa eikä arviota sosiaalisesta hyväksyttävyydestä.

Selostuksen sivulla 96 on kuitenkin maininta: ”Menetelmällä voidaan ottaa kantaa vaihtoehtojen ympäristölliseen toteuttamiskelpoisuuteen, mutta menetelmällä ei voida ratkaista parasta vaihtoehtoa. Päätöksen parhaasta vaihtoehdosta tekevät ko. hankkeen päätöksentekijät. Arvioidut vaikutukset ja erot vaihtoehtojen välillä kootaan taulukoksi vaihtoehtojen keskinäisen vertailun helpottamiseksi”.

Kriteeristöä puuttuu kuitenkin sosiaalisen hyväksyttävyyden arvioinnin peruste. Kaikki hankkeet ovat ilmeisen toteuttamiskelpoisia, vaikka negatiiviset vaikutukset ovatkin täysin ylivoimaisia muihin vaikutuksiin. Selostuksissa ei yleisesti ole avattu myöskään kriteeristöä, jolla toteuttamiskelpoisuutta arvioidaan ja millaisia kynnysarvoja hyödynnetään. Kaikki hankkeet tuntuvat automaattisesti olevan toteuttamiskelpoisia vaikutuksista riippumatta. Vaihtoehtoa 0 (VE0) ei voida tehdyn selostuksen perusteella katsoa tosiasialliseksi vaihtoehdoksi, vaan ainoastaan esitettyjä toteuttamiseen tähtääviä vaihtoehtoja on arvioitu. VE0:aa koskevat tiedot on kyllä esitetty, mutta todellinen arviointi suhteessa muihin vaihtoehtoihin jää hyvin pinnalliseksi ja teoreettiseksi.

Arviointiselostuksen laatijat

Aluehallintovirasto kiinnitti huomionsa siihen, ettei ympäristövaikutusten arviointiselostuksen laadinnassa ole kirjattu yhdellekään asiantuntijalle vastuualueeksi ihmisiin kohdistuvien vaikutusten kokonaisarviointia tai hankkeen yhteisvaikutusten arviointia. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan yhteisvaikutusten arviointi edellyttää erityisen laaja-alaista kokemusta sekä asiantuntijuutta eri aloilta. Pitkään kokemus vain kapea-alaisesta substanssista ei välttämättä ole omiaan edistämään näin merkittävän energiamurroksen yhteydessä tehtävää kokonaisarviointia eikä yhteisvaikutusten arviointia.

Sosiaalisten vaikutusten arviointi oli kirjattu vastuualueeksi viidelle asiantuntijalle, joilla oli koulustausta tai tutkinto seuraavilta aloilta: suunnittelumaantiede (FM), johtaminen ja organisaation kehittäminen (KTM), restonomi (YAMK), maantiede (FM), vastuullinen liiketoiminta (KTM) sekä ympäristötekniikka (insinööri AMK). Myös sosiaalisten vaikutusten arvioinnin voidaan katsoa olevan erityistä osaamista sekä laaja-alaista ymmärrystä vaativa arvioinnin osa-alue. Aluehallintovirasto toivookin, että sosiaalisten vaikutusten arviointiin olisi hankittu erityisosaamista esim. ympäristö- tai sosiaalipsykologian/sosiologian alalta. Aluehallintovirasto on esittänyt tätä mielipiteenään ja toiveenaan lukuisten hankkeiden YVA-prosesseissa. Osaan hankkeista kyseistä osaamista on hankittu. Virasto esittää edellä mainittuihin arviointeihin sekä erityisasiantuntijuuden puutteisiin liittyvän huolensa.

Kaavoitus

YVA-selostuksen mukaan (s. 48) Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen suunnittelualue on maakunta-kaavaan merkittyä tuulivoima-aluetta laajempi. Maakuntakaavaan merkitty tv-alue sijoittuu suunnitella olevan Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen keski- ja eteläosaan. Voimaloiden koon kasvaessa potentiaaliset tuotantoalueet ovat lisääntyneet ja laajentuneet. Pohjois-Savon tuulivoimamaakunta-kaavaa on päivitetty Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 vaiheella 2, jossa myös Kurvilanmäen tv-

aluetta on laajennettu. Tuulivoima-alue kattaa uudessa vaihemaakuntakaavassa suurimman osan Kurvilanmäen hankkeen maa-alasta.

Pohjois-Savon maakuntahallitus on päättänyt alueidenkäyttölain 201 §:n mukaisesti määrätä maakuntakaavan 2040 2. vaiheen tulemaan voimaan ennen kuin se saa lainvoiman. Pohjois-Savon maakuntakaavassa määriteltyä seudullisuuden rajaa (voimaloita 7 tai enemmän) on perusteltu pohjoissavolaisen maiseman pienipiirteisyydellä ja muutosherkkyydellä. Sama määrä tuulivoimaloita vie nykyisin suuremman tilan ja on maisemalliselta vaikutukseltaan suurempi kuin aiemmin laaditussa tarkastelussa on tulkittu. Kaavasta on tehty kolme valitusta Itä-Suomen hallinto-oikeuteen.

Yhteisvaikutukset

YVA-yhteysviranomaisen on ohjelmasta antamassa lausunnossa nostanut esiin erityisesti sen, että hanketta koskevassa arvioinnissa on kiinnitettävä erityistä huomiota yhteisvaikutusnäkökulman huomioimiseen kaikkien vaikutusten osalta. Samanaikaisesti arvioinnissa on kaikkien vaikutusten osalta kiinnitettävä huomiota siihen, että hanke on sijoittumassa alueelle, jonka voi monella tapaa sanoa olevan herkkää maankäytön muutoksille.

Lisäksi yhteysviranomaisen on lausunnossaan katsonut, että arvioinnissa tulee huomioida kuinka Kurvilanmäen hanke yhdessä lähialueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa (ml. Kainuun puolelle suunnitellut hankkeet) mahdollisesti laajemminkin muuttaisi vaikutusalueensa nykyisiä ominaispiirteitä.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan maisemavaikutuksia, mutta myös ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioitaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota muihin alueelle suunniteltuihin tuulivoimahankkeisiin ja näistä yhdessä Kurvilanmäen hankkeen kanssa aiheutuviin yhteisvaikutuksiin.

Yhteysviranomaisen on lausunnon mukaan pitänyt arvioinnin lähtökohtana sitä, että yhteisvaikutusten arvioinnissa huomioidaan kaikki mahdollisia yhteisvaikutuksia tuottavat hankkeet sillä tarkkuudella kuin näistä on tietoja saatavissa. Viranomaisen on todennut lausunnossaan varsin selväsanaisesti, että "toteutuessaan etenkin Kurvilanmäen-, Myllykankaan- ja Katajamäen tuulivoimahankkeet muodostaisivat jokseenkin yhtenäisen etelä-pohjoissuuntaisen tuulivoimavyöhykkeen". Selostuksen sivulla 520 on todettu samansuuntaisesti "Kurvilanmäen pohjoispuolella muodostuu tiheä itä-länsisuuntainen tuulivoimahankkeiden ketju, josta Kurvilanmäen hanke haarautuu etelään. Myös Kurvilanmäestä kaakkoon muodostuu löyhä voimala-alueiden sarja".

YVA-selostuksen mukaan (s. 39) Kurvilanmäen hankkeen kanssa samalla seudulla on suunnitteilla useita muita tuulivoimahankkeita. Lähimmät suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet ovat Myllykangas (noin 1 km pohjoiseen) ja Metsärinne (noin 5 km kaakkoon). Myllykankaan ja Metsärinteen sekä Kurvilanmäen tuulivoimaloista voi aiheutua suoria yhteisvaikutuksia, sillä ne sijaitsevat niin lähekkäin, että esimerkiksi hankkeiden melu- ja välkevaikutukset voivat ulottua osin samalle alueelle. Melu ja välke on mallinnettu myös yhteismallinnuksina. Viitaten alla olevaan poimintaan selostuksen sivulta 39 aluehallintovirasto toteaa, että lähimpien hankkeiden listauksesta näyttää puuttuvan muun muassa Katajamäki, Kukkokangas sekä Honkamäki-Viidankangas.

Edelleen on todettu (s. 39), että yhteisvaikutukset muiden lähialueiden tuulivoimahankkeiden kanssa lisäävät maisemavaikutuksia. Tuulivoimahankkeita on suunnitteilla lähialueelle runsaasti, ja niiden myötä kerralla näkyvien voimaloiden lukumäärä voi nousta merkittävästi. Myös alueet ja katselusuunnat, joista voimaloita voi nähdä, lisääntyvät. Merkittävimmät maisemalliset yhteisvaikutukset syntyvät Kurvilanmäkeä lähimpien hankkeiden, Myllykankaan, Katajamäen (etäisyys lähimmillään noin 5 km), Kukkokankaan (etäisyys lähimmillään noin 7 km), Metsärinteen (etäisyys lähimmillään 5 km) ja Honkamäki-Viidankankaan (etäisyys lähimmillään noin 6,5 km) tuulivoimahankkeiden kanssa. Läheisen

sijainnin vuoksi kaikkien tuulivoimapuistojen vaikutukset kohdistuvat pääasiassa samoille alueille ja lähes yhtä voimakkaina. Hankkeiden yhteisvaikutuksia muodostuu muun muassa Sukevan taajamaan, jonka välittömään läheisyyteen on suunnitteilla hankkeita, jotka ympäröisivät taajaman itäistä suuntaa lukuun ottamatta kaikkialta.

Myönteisiksi yhteisvaikutuksiksi on selostuksessa katsottu Kurvilanmäen ja muiden läheisten tuulivoimahankkeiden muodostamat työllisyys- ja aluetaloudelliset vaikutukset.

Taulukon 3.3. (s.62) mukaan Kurvilanmäen hankealueesta 35 kilometrin etäisyydellä sijaitsee 19 eri vaiheessa olevaa hanketta, käsittäen yhteensä 465 tuulivoimayksikköä

Mikäli tarkastelualueetta laajennetaan 50 km:iin (joka on täysin validi tarkastelualueen laajennus, koska selostuksessa on todettu, että maisemavaikutusten arviointi on toteutettu 40 kilometrin etäisyydelle hankealueesta), niin eri vaiheessa olevien hankkeiden määrä kasvaa ainakin kahdeksalla ja tuulivoimayksiköiden määrä lisääntyy aluehallintoviraston arvioiden mukaan vajaalla kolmellasadalla (267). Toki tähän arvioon tuo epävarmuutta tietojen ajantasaisuus sekä se, että Halmemäen hanke sijoittuu vain osittain kyseiselle tarkastelualueelle. Aluehallintovirasto huomauttaa, että sivulla 62 olevasta karttaotteesta (kuva 3.1) näyttäisi puuttuvan ainakin Vuorimäen, Tielammen, Iso-Petäjämäen, Iso-Mätässuon sekä Järvienkankaan hankkeet.

Lisäksi aluehallintovirasto on systemaattisesti pyrkinyt tuomaan julki laajempaa kokonaiskuvaa, jolla on tavoiteltu eri hankkeisiin liittyvien osallisten ymmärrystä käynnissä olevasta tuulivoimahankkeisiin liittyvästä murroksesta.

Itä-Suomen aluehallintovirastolle on syntynyt käsitys, että Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen voidaan katsoa kuuluvan osaksi paljon suurempaa kokonaisuutta, jossa n. 150 kilometriä halkaisijaltaan olevan ympyrän muotoisen alueen (keskitetty Kiuruveden seudulle) sisään sijoittuu liki 40 eri vaiheessa olevaa tuulivoimahanketta, käsittäen n. 1000 tuulivoimayksikköä. Tämä on liki pitäen saman verran yksiköitä, kuin Suomessa on tilastoitu olevan yhteensä vuonna 2022. Aluehallintoviraston käsitys on syntynyt ainoastaan neljän eri tuulivoimahankkeen lausuntoaineistojen sekä niiden pohjalta tehtyjen karttatarkastelujen seurauksena. Siten edellä mainittu arvio tai käsitys voi olla edelleen alimitoitettu.

Edellä oleva kokonaistilanteen kuvaus on osin vanhentunut ja päivittynyt siten, että kyseisellä rajauksella neljän maakunnan rajaseudulle (Pohjois-Savo, Pohjois-Pohjanmaa, Keski-Suomi sekä Kainuu) on suunnitteilla jopa 60-70 hanketta käsittävä teollisen mittakaavan energiantuotantokokonaisuus, joka voisi sisältää aina 1500-1700 voimalayksikköä. Tilanne on muutamassa vuodessa kehittynyt siten, että hankkeita on esitetty suunnitteluun ja toteutukseen jopa tuplasti ja tuulivoimayksiköitä yli puolitoistakertainen määrä samalla rajauksella.

Mikäli yhteisvaikutuksia katsotaan vain ja ainoastaan vaikutustyyppin edellyttämässä laajuudessa jää kokonaisarvioinnin osalta hankkeiden välisten vuorovaikutusten mahdollisesti aiheuttamat kumuloituvat vaikutukset huomiotta. Tämä koskee ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia (suorat ja välilliset terveyteen kohdistuvat vaikutukset sekä etenkin sosiaaliset vaikutukset). Vaikutusten arviointia tulisi ulottaa laajemmalle alueelle ja arvioida kriittisesti sekä analyttisesti myös laajempaa kokonaisuutta ja siihen mahdollisesti liittyviä vaikutuksia, riippumatta ovatko ne kokemuksellisia vai konkreettisia ja mitattavia. Vaikutusten arvioinnissa tulisi myös huomioida eri väestöryhmät ikäryhmittäin.

Aluehallintovirasto katsoo, että edellä mainitun kaltaiset seikat tulisi huomioida kaikissa hankkeissa kokonaisarvioinnin osalta ja hankkeita sekä etenkin niiden yhteenliittymiä pitäisi arvioida myös sosiaalisen hyväksyttävyyden näkökulmasta, ottaen huomioon erityisesti sosiaaliset vaikutukset.

Aluehallintovirasto totesi YVA-ohjelmavaiheessa myös, että tiedossa olevat ja suunnitellut hankkeet sekä niiden mahdolliset kokonaisvaikutukset olisi hyvä arvioida kokonaisuutena tai osakokonaisuuksina yksittäisten hankkeiden lisäksi/sijaan.

Asukaskysely ja tulosten tulkinta

Yhteysviranomaisen lausunnossa oli todettu, että "arviointiohjelmasta (s. 136) käy ilmi, että ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin yhteydessä tehdään kysely, joka kohdistetaan yhteensä noin 500 kotitalouteen hankkeen keskeisellä vaikutusalueella. Ohjelmasta ei käy kuitenkaan tarkemmin ilmi, mitä ko. alueella tarkoitetaan. Kyselyn jakelua (tai otosta) suunniteltaessa on pyrittävä riittävään edustavuuteen. Lisäksi on huomioitava, että osa vaikutusalueen maanomistajista saattaa asua eri paikkakunnilla. Yhteysviranomainen suosittaa, että postikyselyä täydennetään nettikyselyllä tai ainakin mahdollisuudella jättää palautetta hankkeesta internetin välityksellä. Kyselyn toteutustavasta riippumatta sen sisältö (ml. kysymykset) ja tulokset on esitettävä YVA-selostuksessa ja tarvittaessa sen erillisenä liitteenä. Myös kyselyn lopullinen toteutustapa on tuotava YVA-selostuksessa esille".

YVA-laissa tarkoitetaan ympäristövaikutuksella hankkeen tai toiminnan aiheuttamia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia. Vaikutukset luokitellaan niiden luonteen (myönteinen tai haitallinen), tyypin ja palautuvuusasteen perusteella. Vaikutus voi olla tyypiltään välitön, välillinen tai kumulatiivinen.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin tueksi toteutettiin asukaskysely joulutammikuussa 2023–2024. Kysely suunnattiin lähialueen vakituksille ja vapaa-ajan asukkaille ja toteutettiin sekä postin että nettikyselynä. Postitettava kysely lähetettiin kaikille kotitalouksille alle viiden kilometrin säteellä ja satunnaisotannalla 5–10 kilometrin säteellä hankealueesta. Postitettava asukaskyselyn otanta oli 600 kotitaloutta. Vastauksia saatiin yhteensä 200, joista 96 tuli postitse ja 104 sähköisesti.

Selostuksen mukaan (s. 450) asukaskyselyn tulosten perusteella "vastaajien näkemykset Kurvilanmäen tuulivoimapuiston vaikutuksista elinympäristössään olivat suurimmaksi osaksi kielteisiä".

Asukaskyselyä koskevan raportin sivulla 18 on todettu, että "reilu enemmistö (65 %) vastaajista ei pidä suunniteltavaa hanketta kannatettavana, kun taas 29 prosenttia vastaajista kannattaa hanketta. Reilu enemmistö kokee lisäksi, että hankkeen edut eivät ole suuremmat kuin hankkeesta aiheutuvat haitat (66 %) ja että alueen nykyinen maankäyttö ja suunniteltava hanke eivät sovi yhteen (65 %).

Enemmistö (61 %) vastaajista koki, ettei heillä ole ollut riittävästi mahdollisuuksia vaikuttaa hankkeen suunnitteluun. Yhtä moni (61 %) ei pitänyt hanketta tärkeänä seudun elinvoimaisuuden näkökulmasta".

Raportissa on lisäksi todettu (s.19) hankevaihtoehtoihin liittyen, että "vaihtoehto 0 (VE0), eli hankkeen rakentamatta jättäminen sai vastaajilta eniten kannatusta, kun hieman vajaa puolet (47 %) suhtautui vaihtoehtoon myönteisesti. Muiden esitettyjen vaihtoehtojen osalta vastaajien suhtautumisessa ei ollut suurta vaihtelua. Vaihtoehtoihin 1 ja 2 (VE1, 38 voimalaa ja VE2, 33 voimalaa) suhtautui kielteisesti noin kaksi kolmasosaa vastaajista (65 %). Myös sähkönsiirtovaihtoehtojen 1 ja 2 (SVE1 ja SVE2) osalta kielteinen suhtautuminen oli noin kahdella kolmesta (SVE1 67 % ja SVE2 66 %). Myönteisesti vaihtoehtoihin 1 ja 2 suhtautui reilu viidennes (22 %) vastaajista. SVE1:n suhtautui myönteisesti viidennes vastaajista ja SVE2:n 17 prosenttia vastaajista".

Selostuksessa on edelleen todettu (s. 452), että "asukaskyselyn vastaajista noin 39 prosentin mielestä hanke vaikuttaisi joko erittäin myönteisesti tai melko myönteisesti kunnan talouteen ja elinvoimaisuuteen. Samaan aikaan 31 prosenttia näki vaikutuksen kunnan talouteen kielteiseksi ja 22 prosentin mielestä vaikutusta talouteen ja elinvoimaisuuteen ei ole". Vaikutukset ihmisten elinoloihin, terveyteen ja turvallisuuteen, viihtyvyyteen sekä metsästyksen ovat vaihtoehtoa 0 lukuun ottamatta

negatiivisia molemmissa vaihtoehdoissa. Etenkin elinoloihin ja viihtyvyyteen vaikutukset ovat kohtalaisen negatiivisia.

Aluehallintovirasto haluaa muistuttaa lausuntoa lukevia siitä, että välilliset ja kumulatiiviset vaikutukset voivat ulottua kauemmaksi kuin suorat ja välittömät vaikutukset. Vaikutusten arvioinnissa tunnutaan kuitenkin huomioivan vain suorat vaikutukset ja tarkastelualue määritetään sen mukaan. Lisäksi kokeuksellisuudelle ei ole kyetty antamaan arvoa.

Selostuksen sivulla 465 on todettu, että ”arvioinnin epävarmuuteen vaikuttaa myös mahdollinen vääristymä asukaskyselyn tuloksissa. On mahdollista, että herkimmin vastaamatta jättävät hankkeeseen neutraalisti suhtautuvat. Neutraalisti suhtautuvien osuus voi siis tosiasiallisesti olla huomattavasti suurempi kuin kyselyn tuloksissa on esitetty”.

Aluehallintovirasto haluaa muistuttaa tulosten sekä niiden merkityksen ja painotuksen arviointiin liittyen, että demokratia pohjaa vaikutusmahdollisuuksien varaamiseen. Se, että osalliset eivät ilmaise mielipidettään ei mitätöi saatuja tuloksia, vaikka niihin sisältyisi epävarmuuksia. Kyselyn tuloksia tulkittaessa voidaan toisaalta myös todeta, että he, jotka ovat jättäneet ilmaisematta mielipiteensä kyselyyn, ovat kuitenkin ilmaisseet näin toimiessaan hyväksyvänsä kyselyn mukaisen lopputuloksen. Täten kyselyn tulokset voivat olla sovellettavissa myös laajempaan väkijoukkoon. Etenkin, kun huomioidaan myös prosessin muut vaikuttamismahdollisuudet ja niistä kerätyt mielipiteet.

Sosiaalisten vaikutusten arviointi

YVA-selostuksen sivulla 444-445 on todettu, että ”sosiaalisella vaikutuksella tarkoitetaan hankkeen ihmiseen, yhteisöön tai yhteiskuntaan kohdistuvaa vaikutusta, joka aiheuttaa muutoksia ihmisten hyvinvoinnissa tai hyvinvoinnin jakautumisessa. Sosiaaliset vaikutukset liittyvät läheisesti muihin hankkeen aiheuttamiin vaikutuksiin. Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia ovat mm. mahdollinen melu- ja välkehaitta, vaikutukset alueiden käyttöön kuten virkistys- ja harrastusmahdollisuuksiin, maiseman muuttaminen sekä rakentamisen aikana lisääntyvästä liikenteestä aiheutuvat haitat. Hankkeen vaikutukset voivat olla joko välittömiä tai välillisiä, eli kohdistua suoraan ihmisten elinoloihin tai viihtyvyyteen. Vaihtoehtoisesti vaikutukset voivat aiheutua muiden vaikutusten kautta. Välillisiä vaikutuksia voi syntyä luontoon, elinkeinoihin tai energiantuotantoon kohdistuvista muutoksista. Vaikutukset voidaan jakaa myös ajallisesti rakentamisen aikaisiin, toiminnan aikaisiin sekä purkamisen aikaisiin vaikutuksiin”.

Tarkasteltavien vaikutusalueiden osalta ei ole erityisesti huomioitu/painotettu sosiaalisia vaikutuksia. Ihmisten elinolojen sekä viihtyisyyden osalta arvioinnissa on painotettu alueen virkistyskäyttöä sekä asumisviihtyvyyttä (käsittäen maiseman ja maankäytön muutokset, melu- ja välkevaikutukset, hankkeen aiheuttaman huolen ja stressin sekä taloudelliset vaikutukset). Mikäli sosiaaliset vaikutukset on sisällytetty joihinkin muihin vaikutuksiin ja niiden arviointiin, ei arviointia ja merkitystä ole tuotu selostuksessa selvästi esiin.

Mikäli vaikutusten arvioinnissa hyödynnetään julkaisua ”Tuulivoimarakentamisen suunnittelu” (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016), aluehallintoviraston mielestä olisi tärkeää huomioida, että kyseessä on ympäristöministeriön julkaisu, joka keskittyy ympäristöhallinnon näkökulmaan ja lainsäädäntöön vaikutusten arvioinnin osalta.

Ohjeesta puuttuu muun muassa sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan kuuluva lainsäädäntö sekä painotukset. Täten myös muuta ohjeistusta ja asiantuntijuutta olisi suositeltavaa hankkia vaikutusten arvioinnin tueksi, esimerkiksi ympäristöterveydenhuollon/terveydensuojelun sekä rakenteellisen sosiaaliryöhyön aloilta.

Sosiaalisten vaikutusten, samoin kuin terveyteen kohdistuvien vaikutusten arviointi hankaloituu, mikäli arvioinnin lähtökohdat ja tavoitteet eivät ole yhteneväisiä tai niiden rajoituksissa ja perusteissa on puutteita. Tältä osin myös terminologia ja määritelmät tulisi yhtenäistää siten, että arviointi tapahtuisi erityyppisten hankkeiden kohdalla jokseenkin samoin perustein, vaikka kohdentaminen voikin sisältää tapauskohtaista harkintaa ja siinä voi olla jonkin verran eroavaisuutta. Aluehallintovirasto haluaa korostaa, että myös pienemmillä hankkeilla voi olla sosiaalisia vaikutuksia. Etenkin, jos ne voidaan katsoa kuuluvaksi osaksi suurempaa kokonaisuutta. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaan mukaan ”Sosiaalisten vaikutusten rajoituksessa ja tunnistamisessa on kansalaisten ja erilaisten yhteisöjen tärkeinä pitämille vaikutuksille annettava suuri arvo”.

Aluehallintovirasto korostaa, että sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa tulee painottaa yhtäläisesti niin myönteisiä kuin kielteisiäkin tekijöitä. Arvioinnissa olisi aluehallintoviraston näkemyksen mukaan hyvä ottaa vertailukohdaksi jo toteutuneiden tuulivoimatuotantoalueiden lähialueilla asuvien ihmisten kokemukset ja näkemykset. Sellainen tosiseikkoihin perustuva vertailu puuttuu arvioinneista yleisesti, jolloin sosiaalisten vaikutusten arviointi alueen ihmisten kannalta jää varsin kapea-alaiseksi verrattuna vaikkapa luontovaikutusten arviointiin, jossa vaikutuksia on pohdittu varsin moninaisesti ja laaja-alaisesti. Arvioinnin hankekohtaisuus johtaa yleensä myös puutteelliseen kokonaisarviointiin, jossa laajempi näkökulma jää huomioimatta myös ihmisiin kohdistuvien vaikutusten osalta.

Ympäristöasioiden ja sosiaalisten vaikutusten painoarvo kasvaa ilmastonmuutoksen sekä kasvi- ja eläinkunnan monimuotoisuuden vähenemisen vaikutusten myötä sekä siitä syystä, että uusiutuvan energian rakentamistratkeisista osa tuottaa massiivisia rakennelmia, joista aiheutuu aisteille raskautusta. Ihmiset ovat huolissaan omasta sekä tulevien sukupolvien elin-, loma- ja asuinympäristöstä sekä mahdollisesti elinkeinosta ja kokevat tarpeelliseksi vaikuttaa sitä koskeviin, erityisesti heidän mielestään kielteisiin muutoksiin. Aluehallintoviraston käsitys on, ettei sosiaalisten vaikutusten arviointia ole kuvattu avoimesti tai sitä ei ole kyetty tai osattu tehdä näkyväksi.

Asukaskyselyn vastauksiin viitaten on huomioitava se seikka, että osallisuuden kokemus syntyy laajemmasta kokonaisuudesta kuin pelkästään mahdollisuudesta osallistua. Osallisuus on mukanaoloa, osallistumista ja siihen liittyen vaikuttamista sekä demokratiaa. Vaikuttava osallistuminen edellyttää myös tasavertaiseksi tunnustetuksi tulemistä.

Asukaskyselyn tulokset ovat linjassa aluehallintoviraston näkemyksen kanssa siltä osin, että avoin ja ajoissa toteutettu vuorovaikutus on välttämätöntä ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa sekä erityisesti terveys- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa.

YVA-ohjelmaa koskevassa lausunnossaan aluehallintovirasto esitti mielipiteenään, että eri hankkeiden muodostamat kokonaisuudet sekä hankkeiden väliset yhteisvaikutukset tulisi huomioida kokonaisarvioinnin osalta aiempaa laajemmin sekä paremmin. Lisäksi eri hankkeita sekä etenkin niiden yhteenliittymiä pitäisi arvioida myös sosiaalisen hyväksyttävyyden näkökulmasta. Virasto toistaa edellä olevan näkemyksensä YVA-selostukseen perehtymisen jälkeen

Yhteenvetoa vaihtoehtojen vertailusta ja jatkotoimenpiteet

YVA-selostuksen mukaan (s.40) hankkeen molempia toteuttamisvaihtoehtoja pidetään toteuttamiskelpoisena arvioitujen vaikutusten osalta. Tähän arvioon liittyy aluehallintoviraston mielestä edelleen huomattavia epävarmuuksia (kts. esimerkiksi kappale ’Arviointiselostuksen laatijat’). YVA-selostuksessa ei ole otettu kantaa myöskään hankkeen sosiaaliseen hyväksyttävyyteen. Esitettyjen vaihtoehtojen kokonaisvaikutusten välillä ole kovinkaan merkittäviä eroja. Hankkeen merkittävyydestään suurimmiksi ympäristövaikutuksiksi on voimaloiden osalta arvioitu vaikutukset pesimälinnustoon. Vaihtoehdossa VE0 vaikutuksia ei pääosin muodostu, koska hanketta ei toteutettaisi.

Sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen välillä arvioitiin olevan jonkin verran eroja vaikutusten osalta. Vaihtoehtojen SVE2A ja SVE2B läheisyyteen sijoittuu luonnontilainen Pyöreelänkankaan lähde ja lähdeympäristö. Toteutuessaan vaihtoehdot SVE2A ja SVE2B heikentäisivät merkittävästi lähteen luonnontilaisuutta. Sähkönsiirtoreittivaihtoehdot ovat vesilain luvun 2 § 11 vastaisia, ja niiden toteuttaminen vaatisi poikkeuslupaa.

Vaikutusten merkittävyyttä on arvioitu selostusvaiheessa neliportaisella asteikolla: vähäinen, kohtalainen, suuri ja erittäin suuri. Merkittävyyden on todettu voivan olla myönteinen tai kielteinen.

Aluehallintovirasto pitää vaikutusten kokoamista havainnolliseen ja selkeään taulukkoon (s.41-44) hyvänä ja toivottavana menettelynä muitakin hankkeita koskevien arviointien kohdalla. Virasto jäi kuitenkin kaipaamaan myös sosiaalisten vaikutusten huomioimista erikseen sekä yhteisvaikutusten arviointia yleisesti yhteenvetotaulukossa.

Yhteenvetona olisi voinut esittää myös vaikutusten arvioinnin jakaumaa, eli kuinka paljon oli positiivisia, neutraaleja ja negatiivisia vaikutuksia ja millaisella vaihteluvälillä (vähäinen-erittäin suuri). Tämä helpottaisi myös sosiaalisen hyväksyttävyyden näkökulmasta kokonaisarvioinnin tekemistä.

Koska edellä esitetty jakauma puuttui, teki aluehallintovirasto vaikutusten arvioinnista lausuntoa varten oman "yhteenvetonsa" YVA-selostuksessa esitettyjen taulukoiden pohjalta. Eri hankkeissa yhteenvetoja ja taulukkoja on esitetty eri tavoin ja erilaisin määrittelyin /luokituksin, mikä tekee hankkeiden vertailusta sekä kokonaiskuvan muodostamisesta haastavaa. Viraston tekemään yhteenvetoon sisältyy jonkin verran tulkinnanvaraisuutta, koska taulukoissa esitetyt arvioinnit olivat myös paikoin tulkinnanvaraisia.

Yhteenvetona voidaan kuitenkin todeta, että erilaiset vaikutukset ovat merkitykseltään kaikissa vaihtoehtoisissa vahvasti negatiivisia positiivisiin verrattuna. Toisaalta esimerkiksi taloudellisia tai sosiaalisia vaikutuksia ei ollut esitetty taulukkomuodossa lainkaan. Tämä myös vahvistaa osaltaan sen mitä aluehallintovirasto on pyrkinyt lausunnon tekstiosassa muutoinkin tuomaan havaintonaan ilmi. Arvioitujen vaikutusten lopputulemana oli:

VE0	1 vähän myönteinen vaikutus (+) 24 neutraalia vaikutusta 1 kohtalaisen negatiivinen vaikutus (--)
VE1	1 kohtalaisen myönteinen vaikutus (++) 1 vähän myönteinen vaikutus (+) 15 vähän negatiivista vaikutusta (-) 8 kohtalaisen negatiivista vaikutusta (--) 1 suuresti negatiivinen vaikutus (---)
VE2	1 kohtalaisen myönteinen vaikutus (++) 1 vähän myönteinen vaikutus (+) 15 vähän negatiivista vaikutusta (-) 8 kohtalaisen negatiivista vaikutusta (--) 1 suuresti negatiivinen vaikutus (---)
SVE1A	1 vähän myönteinen vaikutus (+) 2 neutraalia vaikutusta 12 vähän negatiivista vaikutusta (-) 4 kohtalaisen negatiivista vaikutusta (--)

2 suuresti negatiivista vaikutusta (---)

- SVE1B** 1 vähän myönteinen vaikutus (+)
 2 neutraalia vaikutusta
 12 vähän negatiivista vaikutusta (-)
 4 kohtalaisen negatiivista vaikutusta (--)
 2 suuresti negatiivista vaikutusta (---)
- SVE2A** 1 vähän myönteinen vaikutus (+)
 2 neutraalia vaikutusta
 12 vähän negatiivista vaikutusta (-)
 3 kohtalaisen negatiivista vaikutusta (--)
 2 suuresti negatiivista vaikutusta (---)
 1 erittäin suuresti negatiivista vaikutusta (----)
- SVE2B** 1 vähän myönteinen vaikutus (+)
 2 neutraalia vaikutusta
 12 vähän negatiivista vaikutusta (-)
 3 kohtalaisen negatiivista vaikutusta (--)
 2 suuresti negatiivista vaikutusta (---)
 1 erittäin suuresti negatiivista vaikutusta (----)

Loppulausuma

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan arviointiselostus on laadittu kohtuudella ja siinä on terveydensuojelun näkökulmasta käsitelty keskeisimpiä tuulivoimahankkeisiin yleisesti liittyviä riskejä sekä haittatekijöitä. Ongelmallista on, että kokonaisvaikutusten arviointi jää tässäkin hankekohtaiseksi, irralliseksi, vaikka hankkeella on selkeä yhteys useampaan muuhun hankkeeseen sekä laajemmassa kuvassa lukuisiin muihin hankkeisiin varsin rajallisella alueella.

Sosiaalisten vaikutusten arviointi jää tarkastelussa ja arvioinnissa ohueksi, mikä voi osittain johtua myös aihealueen erityislaatuudesta sekä mahdollisista puutteista arvioinnista vastuussa olevien selostuksen laatijoiden asiantuntijuudessa. Aluehallintovirasto katsoo, että sosiaalisia vaikutuksia ja niiden arviointia ei ollut valmisteluaineistossa kuvattu riittävällä tasolla. Sosiaalisten vaikutusten arviointiin liittyvää osaamista ja asiantuntijuutta olisi ollut hyvä hankkia ulkopuolelta.

Aluehallintovirasto pitää vaikutusten seurantaan erilaisin menetelmin (muun muassa kyselyt ja haastattelut) sekä hankkeen tukemista laaja-alaisen sekä moniammatillisen yhteistyön avulla sen eri vaiheissa perusteltuna, mutta toteaa samalla, että aiheellisten valitusten mukaiset ja etenkin todetut haitat (huomioitava myös tarpeen mukaan välilliset haitat sekä kokemuserusteiset haittanäkökulmat) tulee poistaa tai haitta minimoida jo ennen rakentamista ja käyttöönottoa. Terveydensuojelulain yleiset periaatteet tulee huomioida jo toimintaa suunniteltaessa (kts. lausunnon s. 3).

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan kaavoituksen osalta tulisi huomioida maakuntakaavoituksen yleiset tavoitteet ja päämäärät, vaikka kaava ei olisi ajantasainen tai lainvoimainen. Tilanne muuttuu ongelmalliseksi haittojen ennaltaehkäisyn sekä kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien näkökulmasta, jos maakuntakaavan ohjausvaikutusta pienennetään teollisen mittakaavan hankkeissa tai pienempiä hankkeita valmistellaan ainoastaan yleiskaavatasolla. Tätä voitaneen pitää eri hankkeiden yhteisvaikutusten sekä vaikutusten kokonaisarvioinnin näkökulmasta puutteellisenä menettelytapana. Aluehallintovirasto esittää mielipiteenään, että maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa tulisi huomioida eri hankkeiden muodostaman kokonaisuuden merkitys ja mahdolliset yhteisvaikutukset aiempaa laajemmin.

Aluehallintovirasto pitää tärkeänä sitä, että vuorovaikutteisia yleisötilaisuuksia järjestetään riittävän aikaisessa hankkeen valmisteluvaiheessa, että alueen asukkailla olisi aito vaikuttamismahdollisuus myös keskustelun kautta tuoda näkemyksiään esille. Myös eri ikäisten ihmisten erilaiset vaikuttamismahdollisuudet tulee ottaa huomioon, että osallistaminen olisi mahdollisimman laajaa. Tulosten arvioinnissa ei ollut oikeastaan arvioitu eri vaikutusten merkittävyyttä eri väestö- ja ikäryhmiin.

Aluehallintovirasto katsoo, että toteutettu asukaskysely on kokonaisvaikutusten, eri hankkeiden yhteisvaikutusten sekä sosiaalisen hyväksyttävyyden näkökulmasta jäänyt pintapuoliseksi sekä liian yleiselle tasolle. Hankekohtaisia mielipiteitä ja näkemyksiä tai eri hankkeiden muodostamia kokonaisuuksia ei oltu huomioitu toivotulla tavalla. Aluehallintovirasto pitää tärkeänä sitä, että kuntalaisille ja toimijoille esitetään vastavuoroisesti asukaskyselyiden sekä kuulemistilaisuuksista koostettujen mielipiteiden vaikutukset hankkeen suunnitteluun ja toteutukseen.

Aluehallintovirasto toteaa, että ihmisiin kohdistuvien vaikutusten (sisältää sekä sosiaaliset että terveyteen kohdistuvat vaikutukset) arvioinnissa olisi tärkeää olla mukana (rakenteellisen) sosiaalityön sekä terveydensuojelun erityisasiantuntijuutta.

Selostuksessa oli taulukkomuotoisesti ja vaikutuskohtaisesti (pois lukien mm. taloudelliset vaikutukset, sosiaaliset vaikutukset, yhteisvaikutukset) esitetty erilaisten vaikutusten merkittävyyttä. Aluehallintovirasto pitää tällaista yleisesti hyvänä ja laajemminkin toivottavana menettelynä. Yleisesti olisi toivottavaa, että eri hankkeiden osalta arviointia tehtäisiin myös yhtenevällä luokittelulla (3- vai 4-portainen arviointi), jotta tulosten vertailu ja yhteensovittaminen olisi myös helpompaa. Lisäksi olisi toivottavaa, että taulukkomuotoiseen yhteenvedoon sisällytettäisiin kaikki arvioinnin kohteena olevat vaikutukset, muun muassa sosiaaliset vaikutukset, taloudelliset vaikutukset sekä yhteisvaikutukset. Kyseinen yhteenvedo antaisi paremman pohjan arvioida myös hankkeen sosiaalista hyväksyttävyyttä.

Aluehallintovirasto haluaa korostaa, että huomioitaessa erilaisten vaikutusten painotus, merkittävimmiksi arvioidut vaikutukset sekä asukaskyselyn tulokset, on perusteltu syy nostaa ihmisiin kohdistuvien vaikutusten merkitys aivan keskeiseksi vaikutukseksi kyseisen hankkeen ja siihen tiiviisti liittyvien hankkeiden osalta. Lisäksi aluehallintovirasto haluaa kiinnittää erityistä huomiota lausunnon sivulla 3 viitattuun terveydensuojelulain tarkoitukseen sekä laaja-alaisuuteen. Myös sosiaaliset vaikutukset osana ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia tulee nostaa keskiöön. Samoin hankkeen sosiaalista hyväksyttävyyttä tulee tarkastella avoimesti ja kriittisesti.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan viranomaisneuvotteluissa sekä päätöksentekoprosessissa olisi tarkoituksenmukaista avata tilannekuvaa laajemminkin sekä keskustella mahdollisista liitännäishankkeista (niiden yhteisvaikutuksista sekä laajemmin 30 kilometrin ja aina 50 kilometrin etäisyydellä olevat hankkeet). Hankkeen ja sekä eri hankkeiden yhteisvaikutusten osalta tulisi tarkastella myös sosiaalisia vaikutuksia sekä sosiaalista hyväksyttävyyttä aiempaa laajemmin. Hankkeiden eritahtisuuden vuoksi, tulisi kiinnittää erityistä huomiota alueen tuulivoimahankkeiden etenemiseen ja yhteisvaikutusten arviointiin eri vaiheissa. Vaikutukset ovat kumulatiivisia.

Kainuun ELY-keskus

Kaavoitus

YVA-selostuksen taulukkoon 8.2 on koottu sähkönsiirtoreittien alueelle Kainuun yhdistelmämaakunta-kaavassa esitetyt maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset. Taulukkoon koottujen merkintöjen lisäksi tulee huomioida, että voimajohtolinjat sijoittuu Kainuun alueella pääosin Kainuun maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M), johon liittyy oma suunnittelumääräyksensä.

Maisemavaikutukset

Kainuun ELY-keskus on arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa nostanut esille voimajohtolinjalta tehtävät havainnekuvat maisemallisesti herkkien kohteiden osalta. Yhteysviranomaisen ohjelmalausunnossa on todettu, että YVA-selostukseen tulisi sisällyttää riittävä määrä havainnekuvia eri puolilta hankealuetta, ja että kuvauspaikkojen valinta tulisi tehdä asiantuntijan toimesta, näkemäanalyysiin pohjautuen ja edustavuuteen pyrkien. YVA-selostukseen ei kuitenkaan ole tehty havainnekuvia sähkönsiirtoreitiltä. Uusi voimajohto leventää olemassa olevaa johtoaukeaa 36–40 metriä, vaihtoehdosta riippumatta, ja tällä voisi olettaa olevan vaikutuksia maisemaan. Kainuun ELY-keskus pitää selostuksen ja vaikutusten arvioinnin puutteena sitä, ettei sähkönsiirtoreitin maisemavaikutuksia ole havainnollistettu kuvasovitteilla. Selostuksen kuvassa 9.8 Paikallisesti arvokkaat maisemakohteet on voimajohdon läheisyydessä esitetty esimerkiksi Palojoki, joka olisi ollut potentiaalinen paikka havainnekuvalle.

Luonnonsuojelu

Kainuun ELY-keskus toteaa, että uusimman Luolakankaan tuulivoimahankkeen kaavoitukseen liittyvän kotkaselvityksen (4/2025), mukaan sähkönsiirtolinja kulkisi maakotkan kannalta merkittävän ydinreviirirajauksen läpi. Selvityksessä on todettu, että yhteisvaikutuksissa huomioiduilla muilla hankkeilla (ml. Kurvilanmäki) voi olla merkittäviä haitallisia törmäysvaikutuksia.

Arviointiselostuksessa on todettu, että sähkönsiirron vaihtoehtojen osalta herkkyys arvioitiin molemmissa vaihtoehdoissa vähäiseksi. Muutoksen suuruus arvioitiin vaihtoehdoissa SVE1A, SVE1B, SVE2A ja SVE2B pieneksi kielteiseksi. Kaikissa vaihtoehdoissa sähkönsiirron rakentaminen aiheuttaa väliaikaista häiriötä paikalliselle linnustolle, mutta toiminnan aikaiset vaikutukset eivät eroa merkittävästi nykytilasta, sillä voimajohdot sijoittuvat olemassa olevaan johtokäytävään ja vastaavien voimajohtojen viereen. Vaikutusten merkittävyys arvioidaan vähäiseksi kielteisiksi kaikille sähkönsiirron vaihtoehdoille.

Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan, arvioinnissa ei ole huomioitu Talaskankaan kotkareviiriä, jonka läpi sähkönsiirtolinja kulkee. Vaikka kyseessä on uusi johto, sijoittuisi se olemassa olevien johtojen viereen ja lisäisi törmäysriskiä, sillä johtimien määrä kasvaa ja eri johdot sijoittuvat eri tasoihin. Kotkan ydinreviiri huomioiden törmäysriski kasvaa, koska kotka liikkuu eniten ydinreviirin alueella, ja voimajohtolinja sijoittuu pesän ja saalistusalueen väliin. Voimajohdot ovat kotkalle merkittävä törmäysriski. Suomessa rengastetuista maakotkista 20 %:n kuolinsyyksi on todettu voimajohtoihin törmäminen (Saurola ym. 2013). Tämä tulee ottaa huomioon vaikutuksia arvioitaessa.

Kainuun ELY-keskus katsoo, että hankkeen vaikutuksia kotkan osalta ei ole riittävästi arvioitu. Tämä korostuu erityisesti sähkönsiirron vaikutusten osalta ja tästä syystä arviointiin liittyy merkittävä epävarmuus.

Kainuun liitto

Kainuun liiton YVA-ohjelmasta antama lausunto on pääosin huomioitu YVA-selostuksessa. YVA-selostuksen karttakuvassa 9.6 (selostuksen s. 140) on esitetty Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 osoitetut maakunnallisesti arvokkaat kulttuurihistorialliset kohteet, mutta kartalta puuttuvat Kainuun maakuntakaavassa 2020 osoitetut edelleen voimassa olevat vastaavat kohteet. Kainuun liitto esittää, että YVA-selostuksessa esitetään kaikki Kainuun voimassa olevat maakunnallisesti arvokkaat kulttuurihistorialliset kohteet ja alueet. Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta.

Kainuun museo

Kainuun Museo antaa lausuntonsa vain siltä osin, miten suunniteltu hanke vaikuttaa Kainuun maakunnan puolella. Kurvilanmäen tuulivoimapuiston sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavaksi joko

olemassa olevalle Vuolijoen sähköasemalle tai suunnitteilla olevalle Höyttikankaan sähköasemalle, jotka molemmat sijaitsevat Kajaanin kaupungin alueella Vuolijoella.

Sähkönsiirron osalta yva-selostuksessa tarkastellaan neljää eri toteutusvaihtoehtoa, joista kaikki suuntautuvat hankealueelta pohjoiseen ja sijoittuvat Fingrid Oyj:n nk. Järvilinjan johtokäytävän viereen. Sähkönsiirtoreitin kokonaispituus on noin 25 kilometriä, josta noin puolen sijoittuu Kainuun maakunnan puolelle. SVE1A: Sijoittuu rakenteilla olevan Järvilinjan ((Nuojuankangas-Huutokoski) itäpuolelle ja päättyy Vuolijoen sähköasemalle. SVE1B: Sijoittuu rakenteilla olevan Järvilinjan itäpuolelle ja päättyy Fingridin suunnitteilla olevalle Höyttikankaan sähköasemalle. SVE2A: Sijoittuu olemassa olevan Järvilinjan (Vuolijoki-Alapitkä) länsipuolelle ja päättyy Vuolijoen sähköasemalle. SVE2B: Sijoittuu olemassa olevan Järvilinjan länsipuolelle ja päättyy Fingridin suunnitteilla olevalle Höyttikankaan sähköasemalle.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Suunniteltujen sähkönsiirtoreittien alueella ei sijaitse valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita tai maisemia siirtoreitin Kainuun puolella kulkevalla osuudella. Lähin valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö (RKY) on Otanmäen kaivosyhdyskunta, joka sijaitsee reilun viiden kilometrin päässä suunnitelluista sähkönsiirtoreiteistä. Vuottoлахden arvokas kulttuurimaisema jää reilun kilometrin päähän johtoreitin suunnitelluista päätepisteistä. Koska samassa johtokäytävässä kulkee jo olemassa oleva voimajohtolinja, uudella voimajohdolla ei todennäköisesti ole vaikutusta näihin lähialueiden rakennetun kulttuuriympäristön kohteisiin ja arvokkaisiin maisemiin Kainuun puolella, vaikka johtokäytävä levenisisikin uuden voimajohdon takia huomattavasti.

Muinaisjäännökset

Kurvilanmäen tuulivoimaan liittyvä voimajohtolinja on arkeologisesti inventoitu hankkeessa, joka liittyy Vaalan ja Joroisen välisen voimajohtolinjan saneeraukseen. (Mikroliitti Oy: Vaala, Joroinen, voimajohtolinjan – Järvilinjan – arkeologinen inventointi 2020) Sähkönsiirtoreitillä sijaitsee tämän inventoinnin perusteella kaksi muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettua historiallisen ajan kiinteää muinaisjäännettä. Nämä ovat Palojoki, mjr.k.1000040486 ja Rytijoki, 1000040487. Kummassakin kohteessa on tervahauta, joiden etäisyys sähkönsiirtovaihtoehdossa SVE2A ja SVE2B on kohteen Palojoki kohdalla alle 10 metriä, ja kohteen Rytijoki kohdalla vaihtoehdoissa SVE1A ja SVE1B on 18 metriä. Kohdekuvaukset löytyvät muinaisjäännosrekisteristä osoitteesta:

<https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000040486> <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000040487>

Arviointiselostuksessa on muinaisjäännökset otettu sähkönsiirtoreitin varrella Kainuun puolella hyvin huomioon. Pylväspaikat on sijoitettava siten, että ne eivät ole muinaisjäännosalueella. Muinaisjäännos on merkittävä maastoon selkeällä tavalla. Tämän lisäksi on huolehdittava, että muinaisjäännökset ovat kaikkien alueella työskentelevien tiedossa. Mikäli muinaisjäännos rakennustöissä vaarantuu tai siihen on kajottava, on otettava yhteyttä alueelliseen vastuumuseoon lisäohjeiden saamiseksi.

Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisella ei ole huomautettavaa Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta.

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

Rakennettu kulttuuriympäristö ja kulttuurimaisemat

YVA-selostuksessa esitellään kohtalaisen kattavasti hankealueen läheisyyteen kuuluvia kulttuuriympäristöjä. Rakennetuksi kulttuuriympäristöksi luetaan esimerkiksi myös maisema-alueet, jotka ovat muodostuneet ihmisen toiminnan seurauksena. Tästä syystä selostuksessa käytetty terminologia voisi olla täsmällisempää: Taulukossa 9.5. esitetään paikallisesti merkittävien kohteiden etäisyyksiä

lähimpiin suunniteltuihin tuulivoimaloihin, mutta kohteiden kuvailu ei ole kaikilta osin johdonmukaista, sillä myös mainitut inventoidut kohteet ovat mahdollisesti kulttuuriympäristön kannalta merkittäviä.

Hankealueen lähiympäristöön kuuluu niin paikallisesti, maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä – vaikutusarviointi perustuu näkemäalueanalyysiin ja valokuvasovitteisiin. Kuvantamisaikkoja on yhteensä 20 kpl ja monissa niistä mallinnetaan vaikutusta kulttuuriympäristöarvoihin. Alueellinen vastuumuseo katsoo, että kuvauspaikoiksi olisi ollut hyvä valita myös jokin lähiympäristöön kuuluva paikallisesti merkittävä kohde. Niin ikään hankesuunnitelman vaikutusta suhteessa valtakunnallisesti merkittävään vankilaympäristöön (RKY; Sukevan vankila) olisi hyvä mallintaa esitettävä tarkemmin.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueella (myös sähkönsiirtoreitit) on tehty YVA-prosessin aikana arkeologinen inventointi vuonna 2023 (Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu. Vieremä-Sonkajärvi Kurvilanmäki inventointi). Hankealueelta ei tunnettu arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita ennen inventointia lukuun ottamatta sähkönsiirtolinjoilla Kajaanin kaupungin alueelle sijoittuvia kahta tervahautaa. Kohteet on viety muinaisjäännösrekisteriin alueellisen vastuumuseon toimesta. Museo on samalla arvioinut kohteiden lopulliset lajit (kiinteä muinaisjäännös, muu kulttuuriperintökohde, löytöpaikka). Inventoinnin tuloksena hankealueelta tunnetaan nyt yksi kiinteä muinaisjäännös, kolme muuta kulttuuriperintökohdetta ja neljä muuta kohdetta. Museo on tarkastanut ja hyväksynyt raportin ja todennut selvitysten vastaavan hankkeen selvitystarpeisiin. Inventointiraportti on toimitettu Museovirastolle arkistoitavaksi ja julkaisuun. Suunnittelualueelta havaitut uudet kohteet on merkitty asianmukaisesti YVA-selostuksen kartta-kuviin ja selostuksessa kohteista on käytetty muinaisjäännösrekisterin mukaisia lajeja, rekisterinimiä, tunnuksia sekä aluerajauksia.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta alueelta on tullut saataville Maanmittauslaitoksen 5- piste laserkeilausaineisto loppuvuodesta 2024. Museo on käynyt aineiston läpi ja arkeologisessa inventoinnissa havaittujen kohteiden lisäksi hankealueelta havaittiin kaksi uutta historiallisen ajan työ- ja valmistuspaikkoihin viittaavaa ilmiötä, jotka molemmat sijaitsevat Vieremän kunnan kaava-alueella. Kohteet on viety mahdollisina muinaisjäännösinä muinaisjäännösrekisteriin. Kohteita ei ole tarkastettu maastossa arkeologin toimesta. Uudet kohteet ovat seuraavat:

- Susipuro (rekisteritunnus 1000059212), mahdollinen hiilimiilu
- Karsikkomäki 2 (rekisteritunnus 1000059213), mahdollinen tervahauta

Karsikkomäki 2 sijaitsee yli kilometrin päässä lähimmästä muuttuvan maankäytön alueesta (tv2-alue) ja Susipuro lähimmillään noin 350 metriä lähimmästä muuttuvasta maankäytöstä (tv-1- alue). Koska tv-alueiden sijainnit eivät ole ohjeellisia kaavamerkintöjä ja kohteet sijaitsevat yli 200 metrin päässä muuttuvasta maankäytöstä, museo ei edellytä täydennysinventointia uusien havaintojen takia ellei kaavaratkaisuja muuteta siten, että kohteet tulevat muuttuvan maankäytön vaikutusalueelle.

Hankealueelle sijoittuvat suojelukohteet sijaitsevat kaikki vähintään 170 metrin päässä hankealueella rakennettavista tai paranneltavista teistä, siirtolinjoista tai voimaloista. Sekä vaihtoehdossa VE1 että VE2 lähin suunniteltu tuulivoimala sijoittuu noin 230 metrin päähän lähimmästä kulttuuriperintökohdesta. Vaikutuksia on YVA-selostuksessa arvioitu laajasti.

Alueellisella vastuumuseolla ei ole muuta huomautettavaa YVA-selostukseen.

Luonnonvarakeskus

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Selostuksessa todetaan, että hankealue on suden, karhun, ilveksen ja ahman reviiriä ja sähkönsiirto-reittivaihtoehtojen poikki kulkee kaksi jokea, joita saukko käyttää kulkureittinään. Lisäksi todetaan, että rakentaminen ei kohdistu tiedossa oleville suden pesä- tai oleskelualueille, karhun reviiriin ydin-alueelle tai tiedossa olevien ilveksen ja karhun pesien läheisyyteen.

Selostuksen mukaan karhun tiedetään talvehtivan tuulivoima-alueella, ja alueelta on havaittu myös uroskarhun kiima-aikaan merkitsemiä puita. Varmoja lisääntymispaikkoja ei ole tiedossa. Ilveksen osalta tuulivoima-alueelta on tiedossa yksi lisääntymispaikka alueen luoteisosassa. Ahmahavaintoja ei ole tehty hankealueella Kuohunmäen alueen hakkuiden jälkeen, mutta pesintähavaintoja on tehty alueen läheisyydestä.

Kurvilanmäen tuulivoimahankealue sijoittuu Vuolijoki-Marttisen reviirille. Hankkeessa on tehty perusteellinen susiselvitys, jossa on määriteltä hankealueelle sijoittuvia pesimä- ja levähdysalueita ja vaikutuksia sudelle on tarkasteltu olemassa olevan kirjallisuuden pohjalta. Hankealueelta on myös useilta vuosilta panta-aineistoa.

Selostuksessa kerrotaan, että Kalajoen susireviiri on muodostunut tuulivoimapuiston rakentamisen jälkeen. Luke huomauttaa, että reviiri on sittemmin myös hävinnyt. Suden osalta on tärkeää huomioida, että sillä on laajat reviirit, joiden sisälle mahtuu monenlaisia ihmisvaikutteisia ympäristöjä. Lisääntymisen kannalta keskeistä on tarkastella ydinreviirejä ja pesintäympäristöjä niiden seikkojen osalta, jotka ovat suden lisääntymisen kannalta kriittisiä.

Selvityksessä todetaan, että rakentaminen on aloitettava ennen suden lisääntymisajan alkua, jotta susi voi siirtyä toisaalle reviiriin osalle pesimään. Luke huomauttaa, että samalle reviirille sijoittuu myös muita tuulivoimahankkeita, jotka mahdollisesti rajoittavat vaihtoehtoisia soveltuvia pesimäalueita reviiriin sisällä. Tärkeää on huomioida myös se, että tämän reviiriin osalta olemassa olevan GPS-aineiston mukaan hankealue on sijoittunut useina vuosina suden ydinreviirialueelle. Ydinreviirialue on valikoitunut sudelle siten, että siellä lisääntymiselle kriittiset edellytykset toteutuvat.

Yhteisvaikutuksien osalta selostuksessa todetaan, että mikäli kaikki tiedossa olevat hankkeet toteutuvat esitetystä laajuudesta, Vuolijoki-Marttisen susireviiriin elinkelpoisuuteen nousevat merkittävyysdeltään kohtalaiseksi ja huomioiden arviointiin liittyvät epävarmuudet, jopa suureksi (kts. Vaikutukset Vuolijoki-Marttisen susireviiriin-Liite, Kuva 16. Vuolijoki-Marttisen reviirille ja sen läheisyydessä olevat tuulivoimahankkeet paitsi Ylihongikon tuulivoima-alue).

Alueella tai sen läheisyydessä talvehtivan karhun osalta Luke tuo esille, että karhun tiedetään olevan herkkä häiriöille (esim. Moen ym. 2012, Nellesman ym. 2007). Luke huomauttaa myös, että kyseessä on luontodirektiivin liitteen IV(a) laji, jolloin sen lisääntymis- ja levähdyspaikojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla. Luontodirektiivin tulkintaohjeiden mukaan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja tulee suojella myös silloin, kun ne hylätään, mutta on riittävän todennäköistä, että laji palaa näille paikoille. Luke huomauttaa, että karhut pesivät yleensä vähintään 1–2 km etäisyydellä ihmisaktiviteeteista (tiet, asutus, teollinen toiminta) (mm. Linnell ym. 2000).

Luke huomauttaa, että hankealueelle ja sen lähiympäristöön sijoittuu esiteltyjen selvitysten perusteella useamman suurpetolajin lisääntymis- ja levähdyselinympäristöjä. Hankkeen jatkosuunnittelussa on syytä arvioida huolellisesti ja olemassa olevan kirjallisuuden perusteella riittäviä etäisyyksiä suuropidoille tärkeisiin alueisiin. Hankealueelta on selostuksen mukaan yksittäisiä havaintoja metsäpeuroista. Luke huomauttaa, että hankealue sijoittuu metsäpeuralle tärkeän Talaskankaan Natura-alueen läheisyyteen. Selostuksen mukaan Talaskankaan Natura-alue sijoittuu 2,5 km etäisyydelle voimaloista. Suunnitellut sähkönsiirto-reitit kulkevat Talaskangas-Joutensuon (FINIBA) alueen halki.

Metsäpeuran levinneisyysalueella Natura-alueiden suojeluperusteisiin on tulossa tarkennuksia metsäpeuran osalta (Uusi päivitetty aineisto on odottamassa käsittelyä Lajitieto.fi tietokannassa: Julkaisen maton Natura2000 alueiden päivitys – metsäpeura, (Lajitieto.fi)). Talaskankaan Natura-alue kuuluu tähän päivitykseen. Luke näkee puutteena, että ehdotetuissa vaihtoehdoissa n. 5 km etäisyys metsäpeuralle tärkeisiin Natura-alueisiin ei toteudu.

Natura2000 alueiden läheisyyteen sijoittuvassa tuulivoimarakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisiin herkkiin lajeihin, joiden tilankäyttö on laajaa ja/tai joiden laadukkaista elinympäristöistä on Suomessa puute.

Luke tarkentaa metsäpeuran osalta, että Pyhännän seutu on vaellusten solmukohta, jossa on syyskainen kerääntymisalue ja josta osa peuroista suuntaa pohjoisen laajoille suoalueille (Lähde: Luonnonvarakeskuksen paikkatietoaineistot).

Pieni osa peuroista vaelttaa keväin syksyin Kainuun ja Pohjois-Savon suuntaan mm. Talaskankaan seudulle. Suomenselän metsäpeurojen kesäalueiden laajentuminen Pyhännältä Oulujärven eteläpuolitse kohti Kainuun metsäpeuraosakannan elinaluetta on tärkeää mahdollistaa turvaamalla häiriövaipaita elinympäristöjä, etenkin Natura- ja luonnonsuojelualueita ja niiden välisiä yhteyksiä. Luke näkee myös tärkeäksi huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa erityisesti mahdolliset häiriövaikutukset Talaskankaan Natura-alueelle ja sen kytkeytyvyyden varmistamisen.

Luke näkee, että metsäpeuralle tärkeille lisääntymisalueille ja erityisesti lisääntymiselle tärkeille Natura2000-alueille tulisi jättää noin 5 km rakentamaton suojavyöhyke, joka perustuu mm. Tolvanen ym. (2023) yhteenvetoon vasovien porovaadinten häiriövasteista.

Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Yhden vuoden aineisto on alitis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. Vaikutusten mitta eri lajien osalta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Siksi Luke huomauttaa, että vaikutusten osalta tehdyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä. Yhteisvaikutusten osalta on tärkeää huomioida, että tämä vaikutus voi kertautua laajalle alueelle rakentuvien voimala-alueiden myötä.

Lausunnon tiivistelmä

Hankealueelle ja/tai sen lähiympäristöön sijoittuu esiteltujen selvitysten perusteella useamman suurpetolajin lisääntymis- ja levähdyselinympäristöjä. Hankkeen jatkosuunnittelussa on syytä arvioida huolellisesti ja olemassa olevan kirjallisuuden perusteella riittäviä etäisyyksiä suurpedoille tärkeisiin alueisiin. Luke näkee puutteena, että ehdotetuissa vaihtoehdoissa n. 5 km etäisyys metsäpeuralle tärkeään Natura-alueeseen ei toteudu. Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. Vaikutusten mitta eri lajien osalta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Siksi Luke huomauttaa, että vaikutusten osalta tehdyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä. Yhteisvaikutusten osalta on tärkeää huomioida, että tämä vaikutus voi kertautua laajalle alueelle rakentuvien voimala-alueiden myötä.

Metsähallitus

Arviointiseostuksessa todetaan yhteisvaikutuksista, että useiden tuulivoimahankkeiden sijoittuessa Pohjois-Savon ja Kainuun alueelle ja erämaisen ja hiljaisen vyöhykkeen muuttuessa, aiheutuu metsäpeuralle tuulivoimarakentamisesta todennäköisesti vähintään kohtalaisia yhteisvaikutuksia elinympäristön kutistuessa. Kuitenkin arvioinnissa todetaan, että koska Kurvilanmäen hankealue ei ole tällä

hetkellä metsäpeuran merkittävää elinympäristöä, jää Kurvilanmäen hankkeen merkitys tuulivoimaloiden yhteisvaikutuksissa metsäpeuralle pieneksi.

Metsähallitus katsoo, että vaikka yksin Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen merkitys metsäpeuralle todennäköisesti ei ole merkittävä, tulisi alueelle keskittyvän tuulivoimarakentamisen kokonaisuutta tarkastella siitä näkökulmasta, soveltuuko alue jatkossa metsäpeuran elinympäristöksi. Tuoreessa kansainvälisessä koostejulkaisussa "How far are birds, bats, and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? – A systematic review" (Tolvanen et. al 2023) tarkasteltiin kuutta tutkimusta, joissa on tutkittu tuulivoimaloiden vaikutuksia poroon. Tutkimukset osoittivat porojen siirtävän keskimäärin viisi kilometriä tuulivoima-alueelta. Vasonta-ajan on todettu olevan herkin vaihe poron vuodenkierrossa. Koosteen johtopäätöksissä todetaan, että tuulivoimarakentamisen vaikutukset ulottuvat kilometrien etäisyydelle voimaloista, jonka vuoksi porojen toiminnallinen elinympäristön määrä vähenee merkittävästi.

Vaikka tuulivoiman vaikutuksista metsäpeuraan on olemassa vasta vähän tieteellisiä tutkimustuloksia, on tietyillä edellytyksillä poroja koskevat tutkimustulokset sovellettavissa myös metsäpeuraan. Metsäpeura (*Rangifer tarandus fennicus*) ja poro (*Rangifer tarandus tarandus*) ovat saman lajin, peuran (*Rangifer tarandus*) alalajeja. Ihmistoiminnan, ml. tuulivoimarakentamisen vaikutukset niihin ovat samankaltaisia. Koska metsäpeura on peuran villi alalaji, on varovaisuusperiaatteen mukaan perusteltua olettaa sen olevan puolikesyä poroa herkempi tuulivoiman aiheuttamalle häiriövaikutukselle.

Metsäpeurakannan hoitosuunnitelman (Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2023:21) mukaan lähtökohtana metsäpeuran kannanhoidolle on elinvoimainen ja turvattu metsäpeurakanta. Pää tavoite pitkällä tähtäimellä on säilyttää Suomen metsäpeurakanta riittävän suurena sekä perimältään monimuotoisena. Kainuun osakannan kehityssuunta on saatava kasvavaksi, eikä Suomenselän osakanta saa pienentyä. Pitkällä tähtäimellä Suomenselän ja Kainuun osakantojen tulee yhdistyä.

Oulujärven eteläpuolinen alue, jonne sijoittuu useita tuulivoimahankkeita, sijoittuu metsäpeuran osakantojen pääesiintymisalueiden väliin. Metsähallitus katsoo, että laajamittainen tuulivoimarakentaminen osakantojen välillä metsäpeuralle soveltuvilla elinympäristöillä voi hidastaa metsäpeurakannan hoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumista.

Hankkeen vaikutukset ekologisiin yhteyksiin

Arviointiselostuksen mukaan Kainuun liiton selvityksessä on tunnistettu valtakunnallisesti merkittävä itälänsi-suuntainen ekologinen yhteys, Talaskankaan alue-Jonkerinsalon alue (Suomenselän-Maanselän vyöhyke), joka kulkee suunniteltujen sähkönsiirtoreittien poikki. Selostuksen mukaan hankkeella voi olla yhteyteen hetkellistä vaikutusta rakentamisen aikana. Metsähallitus katsoo, että viherkäytävänä toteutettavilla voimalinjan alittavilla kulkuyhteyksillä voi olla myönteisiä vaikutuksia paitsi liito-oravalle, myös metsäpeuralle. Peuran suvun (*Rangifer*) alalajeilla toteutetuissa tutkimuksissa on havaittu, että erilaiset lineaariset rakenteet, kuten tiet ja voimalinjat voivat aiheuttaa epäsuoria vaikutuksia lisääntyneen saalistuksen myötä.

Metsähallituksen lausunto Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen Natura-arvioinnista Talaskankaan Natura-alueelle (FI1200901, SAC/SPA), Vieremä, Sonkajärvi

Arvioinnin toteutustapa, käytetyt aineistot ja asianmukaisuus

Natura-arviointi on tehty olemassa olevien aineistotietojen perusteella. Kurvilanmäen suunnitellulla tuulivoima-alueella ja sähkönsiirtoreiteillä toteutettiin lisäksi linnustoselvityksiä maastokaudella 2023 (FCG, 11.9.2024) ja selvitettiin liito-oravan ja saucon esiintymistä. Metsähallitus katsoo, että arviointi perustuu pääosin riittäviin lähtötietoihin, mutta huomauttaa, että hankkeen vaikutusalueen määrittelyssä raportissa viitataan kohtuullisen vanhoihin tutkimuksiin. Esimerkiksi vaikutusetäisyydet

linnustoon on perusteltu 13 vuotta vanhalla aineistolla (Rydell ym. 2012), vaikka tuulivoimaloiden koko on kasvanut tekniikan kehittyessä viime vuosina ja uudempaa tieteellistä tietoa on saatavilla.

Metsähallitus katsoo, että Natura-arvioinnissa on tunnistettu asianmukaisesti Natura-alueen suojelun perusteena olevat luontotypit ja lajit. Myös vaikutusmekanismit on tunnistettu lukuun ottamatta sähkönsiirron vaikutuksia liito-oravalle. Suunniteltu voimajohtokäytävän leventäminen voi aiheuttaa liito-oravalle kulkuesteen, mitä ei ole huomioitu.

Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen lähialueille sijoittuu useita suunnitteilla olevia tuulivoimapuistoja. Arviointiraportissa hankkeet on listattu taulukossa (Taulukko 7.1) ja kartalla (Kuva 7.1). Metsähallitus huomauttaa, että etäisyydet on laskettu hankealueesta, ei Natura-alueesta, ja kartasta puuttuu kokonaan Talaskankaan Natura-alue. Tämä vaikeuttaa Natura-alueeseen kohdistuvien yhteisvaikutusten arviointia.

Vaikutukset alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin

Metsähallitus yhtyy arvioinnissa esitettyyn johtopäätökseen, jonka mukaan hanke ei aiheuta merkittävää heikennystä suojeluperusteina oleviin luontotyyppeihin yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa. Hankkeen toimenpiteet sijoittuvat yli kahden kilometrin etäisyydelle Natura-alueesta, jolloin voidaan katsoa, että merkittäviä vaikutuksia Natura-alueelle ei aiheudu.

Arvioinnissa todetaan sähkönsiirron vaikutuksista, että sähkönsiirron vaihtoehtojen rakentaminen ei aiheuta yhtenäisten metsien pirstoutumista eikä muita merkittäviä muutoksia, koska sähkönsiirto suunnitellaan olemassa olevien voimajohtojen kanssa samaan voimajohtokäytävään. Metsähallitus huomauttaa, että voimajohtokäytävän leventämisellä voi olla vaikutusta avoimia paikkoja vältteleville metsälinnuille, jolloin puuttoman alueen leveydellä on merkitystä.

Vaikutukset alueen suojeluperusteena olevaan liito-oravaan

Arvioinnin mukaan hankkeesta ei aiheudu liito-oravalle merkittäviä vaikutuksia, eikä yhteisvaikutusten arviointia katsota tarpeelliseksi. Arvioinnissa todetaan, että Kurvilanmäen tuulivoimahanke ei aiheuta liito-oravan elinympäristöjen huomattavaa menetystä eikä heikennä todettuja lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Tuulivoimahankkeen sähkönsiirtoreiteillä liito-oravalle soveltuvia metsiä on sähkönsiirtoreitin eteläosissa puronvarsimetsissä kapealti (FCG, 11.9.2024).

Sähkönsiirron kaikki toteutusvaihtoehdot perustuvat olemassa olevan voimajohtokäytävän leventämiseen. Metsähallitus katsoo, että tämä voi aiheuttaa liito-oravan kulkuyhteyksien katkeamisen, sillä liito-orava ei ylitä laajoja puuttomia alueita. Yleensä liito-oravan liito puusta toiseen on 30-50 metriä pitkä (Selonen & Hanski 2003) ja maata pitkin kuljettavat matkat noin 5 -12 metriä (Airapetyants & Fokin 2003). Pesästä omia reviireitä etsimään lähtevät poikaset päätyvät keskimäärin 1,1 (koiraat) - 2,4 (naaraat) kilometrin päähän lähtöpaikasta, vaikka enimmillään on havaittu jopa lähes 9 kilometrin dispersaaleja (Selonen et al. 2007). Yksi hyvän liito-oravan elinympäristön tunnusmerkeistä on toisen asutun elinympäristön läheisyys (Hurme 2008). Yli 100 metriä leveät avoimet alueet ovat leviämisestä liito-oravalle, mutta ne satunnaisesti voi olla ylitettävissä, mikäli aukealla on joitain puita (Selonen & Hanski 2004). Esimerkiksi Itä-Virossa on esimerkki voimajohtokäytävän aiheuttamasta leviämisteestä liito-oravalle.

Yhdessä olemassa olevan voimajohtokäytävän kanssa suunnitellun voimajohtokäytävän leveydeksi tulisi 144 metriä, josta täysin puutonta aluetta on 124 metriä. Vaikka suunnitellulla sähkönsiirtoreitillä ei olisikaan liito-oravalle sopivia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, voi se käyttää metsää siirtymiseen elinpiirin sisällä tai elinpiirien välillä. Liito-oravan elinympäristömallin perusteella liito-oravalle soveltuvia elinalueita on voimalinjan molemmiin puolin. Kulkuyhteyksien katkeamisen vaikutusmekanismia ei ole huomioitu Natura-arvioinnissa. 25 kilometriä pitkän voimajohtokäytävän sijoittuessa pohjois-

eteläsuunnassa koko Talaskankaan Natura-alueen itäpuolelle, voi se katkaista kulkuyhteydet idästä ja aiheuttaa Natura-alueen eristymistä. Sillä voi olla vaikutusta lajin elinvoimaisuuteen Natura-alueella.

Metsähallitus katsoo, että arvioinnissa on edellä kuvattuja puutteita, mutta mikäli käyttökelpoiset ja riittävät kulkuyhteydet voimajohtokäytävän ali varmistetaan, voidaan todennäköisesti merkittävien vaikutusten aiheutuminen sulkea pois.

Vaikutusten lieventäminen

Arvioinnin mukaan Natura-luontotyypppeihin tai nisäkäslajeihin ei arvioida kohdistuvan hankkeesta vaikutuksia, jolloin lieventämistoimenpiteitä ei myöskään tarvita. Metsähallitus on edellä todennut, että sähkönsiirron vaikutuksia liito-oravalle ei ole arvioinnissa huomioitu, joten vaikutusten lieventämistoimenpiteiden tarpeen arviointi perustuu puutteelliseen oletukseen.

Metsähallitus korostaa, että hankkeessa on tärkeää suunnittelun alusta lähtien huomioida liito-oravalle käyttökelpoisten voimajohtokäytävän ylityspaikkojen säilyttäminen ja lisääminen riittävän monessa kohdassa, jotta sähkönsiirtolinja ei pirsto liito-oravan elinympäristöjä, katko kulkuyhteyksiä ja eristä liito-oravapopulaatioita toisistaan. Metsähallituksen näkemyksen mukaan kulkuyhteyksien suunnittelussa tulisi ottaa lähtökohdaksi sellaiset elinympäristön rakenteelliset ominaisuudet, joita valtaosa liito-oravista todennäköisesti kykenee hyödyntämään – eivät ainoastaan rohkeimmat yksilöt, jotka pystyvät liikkumaan poikkeuksellisen haastavissa olosuhteissa. Yhteyksien tulisi olla käyttökelpoisia toistuvasti ja tukea liito-oravan pysyvää elinpiiriä. Suunnittelussa huomiota tulisi kiinnittää erityisesti ylityspaikkojen kytkeytyneisyyteen ja alueiden käyttökelpoisuuteen liito-oravalle. Vaikka liito-oravakanta on laskeva ja laji tästä syystä luokiteltu vaarantuneeksi ensisijaisesti metsätalouden vuoksi, on ihmisen tekemillä rakenteilla ratkaiseva merkitys liito-oravan elinympäristöjen elinvoimaisuudelle.

Arvioinnin mukaan myöskään millekään suojeluperusteena olevalle lintulajille ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia hankkeesta, joten lieventämistoimenpiteitä ei katsota välttämättömiksi. Mahdollisia lieventämistoimenpiteitä on kuitenkin lueteltu ottamatta kantaa niiden käyttöön ottamiseen. Metsähallitus huomauttaa, että tuulivoimalan näkyvyyden parantamiseksi ja törmäyskuolemien vähentämiseksi tarkoitettua lavan maalaamista mustaksi on tutkittu merikotkalla. Sen vaikutuksista maa-kohtaan ei ole tieteellistä näyttöä. Tuulivoimalan automaattisen pysäytystekniikan käyttöönottoa Metsähallitus pitää hyvänä.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Hankealueen sijainti suhteessa ympäröivään maantieverkkoon ja nykytila liikenteen osalta on kuvattu pääosin riittävällä tavalla YVA-selostuksessa. Erikoiskuljetusten osalta on esitetty kuljetusreitit Oulun, Raahen ja Kalajoen satamista hankealueelle. Kuljetuksille tarkastellaan kahta vaihtoehtoista reittiä; läntinen ja itäinen reittivaihtoehto, jotka on kuvattu YVA-selostuksessa. YVA-selostuksen mukaan on mahdollista, että maa-aineksia joudutaan kuljettamaan hankealueen ulkopuolelta. YVA-selostuksessa ei ole esitetty kartalla maa-aineskuljetusten alustavia reittejä, mutta todetaan, että käytettävät kuljetusreitit hankealueen läheisyydessä voivat olla samoja erikoiskuljetusten kanssa.

Liikenteellisten vaikutusten arvioinnin kohteena ovat mahdolliset kuljetusreitit satamista hankealueelle, sekä hankealueen läheisyyteen sijoittuva yleinen maantieverkko. Merkittävin vaikutus liikenteeseen aiheutuu hankkeen rakentamisen aikana. Liikenne ja infrastruktuuri – vastuualue pitää esitettyä tarkastelualuetta riittävänä ja toteaa, että liikenteen osalta on tarve huomioida kuljetusten vaikutusten ulottuminen niin laajalle alueelle, mistä tuulivoimapuiston rakentamiseen tarvittavia materiaaleja tai rakenteita tuodaan satamien kautta hankealueelle. Näin ollen vaikutuksia tulee tarkastella koko kuljetusreitien osalta, toki pääpainon arvioinnissa ollessa hankkeen lähiympäristössä.

Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen lähialueille sijoittuu useita muita tuulivoimahankkeita. Liikenteellisiä yhteisvaikutuksia saattaa syntyä, jos useiden tuulivoimahankkeiden rakentaminen tapahtuu yhtä aikaa ja kuljetuksiin käytetään samoja tieyhteyksiä. Liikenteellisiä yhteisvaikutuksia hankealueen lähelle sijoittuvien hankkeiden suhteen on arvioitu alustavasti. Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue toteaa, että jatkosuunnittelussa on hyvä selvittää lähialueen muiden energiahankkeiden vaikutus hankkeen kuljetuksiin mm. synergiaetujen näkökulmasta.

Hankkeen sähkönsiirron osalta YVA-selostuksessa todetaan, että tuulivoima-alueen ulkopuolinen sähkönsiirto toteutetaan ilmajohdoin, eikä mikään sähkönsiirtovaihtoehto risteä tai sivua maanteita. Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueella ei näin ollen ole kommentoitavaa sähkönsiirtoon liittyen.

Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue näkee, että hankkeessa olisi syytä laatia erillinen liikenteellinen saavutettavuusselvitys, joka on hyvä laatia joko YVA-menettelyn yhteydessä tai hyvissä ajoin ennen hankkeen rakentamista. Selvitys auttaa tunnistamaan tuulivoimapuiston rakentamiseen liittyvien kuljetusten vuoksi mahdollisesti tarvittavat muutostarpeet maantieverkolla sekä niiden toteuttamisen aikataulullisesti riittävän ajoissa. Selvityksen yhteydessä tulee tarkastella myös liikennejärjestelyjen ja kuljetusten osalta tarvittavia lupia. Hanketoimijan on hyvä olla yhteydessä niiden ELY-keskusten Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueisiin, joiden alueelle kuljetukset sijoittuvat, ennen saavutettavuusselvityksen laatimiseen ryhtymistä. Lisätietoa energiahankkeen liikenteellisestä saavutettavuusselvityksestä löytyy ELY-keskuksen sivuilta osoitteesta [Tiehankeet - ely - ELY-keskus](#) (oikopolut -kohta).

Sonkajärven kunta

Sonkajärven kunnalle ei ole huomautettavaa Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen.

Suomen Erillisverkot Oy

Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Sukevan aluelautakunta

Sukevan aluelautakunnalla ei ole huomautettavaa Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen.

Säteilyturvakeskus

Säteilyturvakeskuksella ei ole lausuttavaa Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen YVA-selostukseen.

Traficom

Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen kohdassa 5 on kerrottu edellytettävistä luvista, myös lentoesteluvista. Ilmailulaki on muuttunut 1.10.2023 lentoesteluprosessin osalta. Aiemmin lentoestelupaa varten hakijan tuli pyytää ensin ilmaliikennepalvelujen tarjoajan (Fintraffic Lennonvarmistus Oy:n) lentoestelausunto. Jatkossa lentoestelupahakemukseen ei tarvitse enää liittää ilmaliikennepalvelujen tarjoajan lausuntoa aiotusta lentoesteestä. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom pyytää lausunnot lupahakemuksen saatuaan.

Vieremän kunta

Vieremän kunnalla ei ole huomautettavaa YVA-selostukseen.

Väylävirasto

Väylävirasto muistuttaa, että voimaloiden vähimmäisetäisyyksien maanteihin tulee toteutua. YVA-selostuksen luvussa 4.7 on määritetty voimaloiden turvaetäisyydeksi maanteihin 320–330 metriä, mikä on Väyläviraston tuulivoimalaohjeen (Liikenneviraston julkaisu 8/2012, ohje on päivityksessä) mukainen. Tämä etäisyys ei kuitenkaan toteudu kaikilla YVA-selostuksessa esitetyillä

voimalapaikoilla. Selostuksen karttojen ja välkemallinnusraportissa esitettyjen voimaloiden koordinaattien perusteella ainakin vaihtoehdon VE1 voimala 11 ja vaihtoehdon VE2 voimala 9 ovat noin 300 metrin päässä yhdystiestä 16145. Jatkosuunnittelussa lopullisia rakennuspaikkoja valittaessa tulee varmistua, että turvaetäisyydet ovat riittävät.

Väylävirasto muistuttaa, että ensisijaisesti tuulivoimalakuljetukset tulisi suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Jos tasoristeysten käyttö lisääntyy tuulivoimaloiden rakentamisaikaisen liikenteen johdosta merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, on tienpitäjän haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava Väyläviraston lupa. Väylävirasto voi liittää lupapäätökseen tasoristeysten rakentamista, uudenlaista käyttöä, kunnossapitoa ja poistamista sekä tasoristeykseen liittyvää tietä koskevia ehtoja, joiden toteutus kokonaisuudessaan tai osittain voi jäädä luvanhakijan vastuulle. Tasoristeyslupan tarpeesta voi olla yhteydessä Väylävirastoon, kirjaamo@vayla.fi. Lisätietoja tasoristeysten ylittämisen suunnitteluun ja toteutukseen liittyen on ohjeessa: "Erikoiskuljetukset rautatien tasoristeyksissä" (Väyläviraston julkaisuja 8/2021 v2).

Tässä hankkeessa kuljetuksille on vaihtoehtoinen reitti, jossa tasoristeystä ei ole tarpeen ylittää, joten sitä on pidettävä ensisijaisena voimalaosien kuljetukseen. Kauppilanmäen tasoristeysten kautta kuljetuksista aiheutuisi todennäköisesti merkittäviä katkoja junaliikenteeseen.

Ylä-Savon ympäristölautakunta

Nähtävillä olevan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen materiaali on laaja paketti tietoa asiasta ja tehdyistä selvityksistä. Selvityksiä voidaan kokonaisuutena pitää asiantuntevasti laadittuna ja eri vaikutukset on huomioitu ja tuotu esille hyvin. Valokuvasovitteet havainnollistavat hyvin voimaloiden sijoittumista maisemaan ja liitteenä olevat melu- ja varjostusmallinnukset karttoineen ovat selkeät.

Melu- ja väikeselvitykset on tehty erilaisilla voimalatyypeillä, mutta voimaloiden kokonaiskorkeus on kummassakin mallinnuksessa ollut 300 m. Melumallinnusten mukaan Kurvilanmäen tuulivoimapienistä aiheutuva melu ylittää asetuksen 1107/2015 ohjearvot sekä asetuksen 545/2015 matalataajuisen melun toimenpiderajan yhdessä vakituisen asutuksen kohteessa, RH Kallioharju. Tälle kiinteistölle ollaan kuitenkin tekemässä käyttötarkoituksen muutos, jonka jälkeen ohjearvot tai matalataajuisen melun toimenpiderajat eivät ylity missään kohteessa.

Melun yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa on myös selvitetty. Tulokset osoittavat, että valtioneuvoston asetuksen mukaiset meluarvot ylittyvät toteutusvaihtoehdossa VE1 kahdessa kohteessa ja toteutusvaihtoehdossa VE2 yhdessä kohteessa tämänhetkisin sijoitussuunnitelmilla ja voimalavalinnoilla. Matalataajuisen melun osalta Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen mukaiset toimenpiderajat ylittyvät yhden rakennuksen osalta. Ympäristölautakunta esittää, että hankkeiden yhteismelut on otettava tarkasti huomioon hankkeen jatkoselvittelyssä ja tarvittaessa vielä voimaloiden määriä, tyyppejä tai paikkoja on muutettava niin, että ohjearvot tai toimenpiderajat eivät ylitä missään kiinteistössä. Lisäksi hankkeen jatkototeutukseen ympäristölautakunta esittää, että myönnettävissä rakennusluvissa vaadittaisiin voimaloiden melutasojen tarkistusmittaukset ainakin laskentapisteissä/kohteissa, joissa mallinnuksessa todettiin korkeimmat melutasot.

Alueelle tehdyn välkemallinnuksen perusteella selvityksessä todetaan, että vuosittainen kahdeksan tunnin varjostusvaikutus ei ylitä yhdessäkään laskentapistessä pois lukien Kallioharjun rakennus, jolle tullaan hankkekehityksen edetessä tekemään käyttötarkoituksen muutos. Myöskään välkkeen yhteisvaikutus muiden läheisten hankkeiden kanssa ei aiheuta vertailuarvojen ylitystä millään asuin- tai lomakiinteistöllä.

Ympäristölautakunta muistuttaa, että mikäli voimaloiden melu tai välke aiheuttaa naapuruussuhdelain mukaista kohtuutonta haittaa naapurustossa, voidaan yksittäiset voimalat vaatia luvitettavaksi myöhemmin ympäristönsuojelulain nojalla.

Kurvilanmäen tuulivoimapuisto sijoittuu alueelle, jonne on suunnitteilla useita tuulivoimahankkeita. Hankkeiden yhteiset maisemavaikutukset ovat merkittäviä mm. vesistöjen rannoilla ja Sukevan taajaman alueella. Kurvilanmäen ja 35 km:n säteellä olevien suunniteltujen tuulivoimaloiden lukumäärä on 465 kpl. Mikäli hankkeet toteutuvat, voi Sukevan keskustaan näkyä enimmillään noin 170 voimalaa. Tämä muuttaa maisemaa nykyisestä maalaismaisemasta teollisuusmaisemaksi.

Kurvilanmäen sähkönsiirtoreitti leventää nykyistä voimajohtokäytävää. Jos muiden Kurvilanmäen tuulivoimapuiston läheisyyteen rakennettavien hankkeiden (Katajamäen ja Myllykankaan tuulivoimahankkeet) sähkönsiirtoreittejä ei saada yhdistettyä yhteen linjaan, voi alueelle muodostua jopa 200 m leveä avoin johtokäytävä. Ympäristölautakunta esittää, että jatkosuunnittelussa tehtäisiin yhteistyötä muiden tuulivoimahankkeiden kanssa niin, että sähkönsiirto saataisiin yhdistettyä yhteen linjaan, jolloin maisemavaikutukset jäisivät vähäisemmäksi.

Liikennöinti Kurvilanmäen alueelle on YVA-selostuksessa esitetty tapahtuvan joko itäistä tai läntistä reittiä pitkin. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee huolehtia, että liikennöintiä alueelle ei osoiteta missään tapauksessa suoraan valtatie 5 suunnasta Talaskankaantietä (yhdystie 16291) tai Järvenpääntietä (yhdystie 16289) pitkin, sillä ne halkovat 1-luokkaan kuuluvaa Järvenpään pohjavesialuetta. Kohteosuuksien kunnostuksen ja lisääntyvän liikenteen vaikutuksia pohjaveteen ei ole yva-selostuksessa selvitetty, mutta ne voivat aiheuttaa muutoksia pohjaveden määrään ja laatuun.

Voimaloiden vaikutukset pesivään linnustoon on todettu suureksi kielteiseksi, erityisesti päiväpetolinuille. Kokonaisuudessaan voimalavaihtoehdot aiheuttavat kohtalaista elinympäristön kutistumista, toiminnan aikaisia häiriö- ja estevaikutuksia sekä törmäysriskin alueen pesimälinnustolle.

Sähkönsiirtovaihtoehtojen vaikutus kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin ja luonnonsuojelualueisiin on todettu suureksi kielteiseksi tai erittäin suureksi kielteiseksi. Vaikutus luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeihin ja muuhun huomionarvoiseen eläimistöön on todettu vaihtoehtoista riippuen kohtalaiseksi kielteiseksi tai suureksi kielteiseksi.

Ottaen huomioon suunnitellun tuulivoimahankkeen melu- ja välkevaikutukset, vaikutukset maisemaan, luonnonolosuhteisiin ja erityisesti yhteisvaikutukset lukuisten ympärille sijoittuvien muiden tuulivoimahankkeiden kanssa Ylä-Savon ympäristölautakunta pitää esitetyistä hankevaihtoehtoista vaihtoehtoa VE2 parempana kuin VE1.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on huomioitava metsäkatoasiat ja maa-ainesten ottoon liittyvät asiat.

Iisalmen luonnonystäväin yhdistys ry, Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri, Lintuyhdistys Kuikka ry

Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen vaikutukset herättävät vakavaa huolta luonnon monimuotoisuuden säilymisen kannalta. Alue sijoittuu biologisesti rikkaalle ja lajistoltaan arvokkaalle seudulle, jossa esiintyy useita suojelun kannalta merkittäviä lajeja. Erityistä huolta herättää se, ettei osaa selvityksistä tehty riittävän tarkasti vaan tyydyttiin puutteelliseen tietoon. Tällöin käy usein niin että johtopäätökset ovat vääriä. Siksi pidämme tärkeänä, että hanke arvioidaan uudelleen ja siirretään vähemmän herkälle alueelle.

Isot petolinnut

Linnustoselvityksessä ja YVA-selostuksessa todetaan: "Petolintuja havaittiin monipuolisesti ja joidenkin lajien kohdalla jopa runsaasti. Runsaaslukuisimpia olivat varpushaukka (57), piekana (53) ja kana-haukka (20). Huomionarvoista oli kotkien korkea määrä: maakotkia havaittiin yhteensä 12 yksilöä ja merikotkia 10 yksilöä." Jostain syystä kotkien törmäysriskin arviointi oli unohtunut pois itse YVA-selostuksesta. Tämä on kuitenkin tärkein asia. Alueen kautta muuttaa merkittävä määrä suuria petolintuja. Tämän lisäksi hankealueen pohjoispuolella maakotka pesii ja sen reviiri yltää hankealueelle. Alueella tai aivan sen läheisyydessä on tavattu useita kertoja maakotka saalistamassa.

Olisi ollut todella tärkeää merkitä kartalle isojen petolintujen käyttämiä reittejä. Ilman niitä kaavoittaja ei pysty ottamaan huomioon reittejä tuulimyllyjen sijoittelussa. YVA-selostuksesta puuttuu asianmukainen arvio petolintujen, erityisesti maakotkan ja merikotkan, törmäysriskistä. Vaadimme selostuksen täydentämistä petolintujen lentoreittien mallinnuksella sekä selkeällä, kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella törmäysriskin arvioinnilla.

Suurimmat petolinnut ovat herkimpiä tuulivoimaloiden vaikutuksille. Näitä ovat törmäys-, karkottumis- ja populaatiotason vaikutukset. Maakotkiin kohdistuu suurimmat vaikutukset, mikäli kaikki suunnitellut voimala-alueet toteutuvat. Pienikin ihmistoiminnan aiheuttama lisäkuolleisuus heikentää lajin selviytymistä. Luonnonsuojelun erityisasiantuntija Hannu Tikkanen Metsähallituksen Luontopalveluista toteaa, että 1 törmäys/20 v. on merkittävän riskin raja. Miten voidaan taata, että maakotka ei 20 vuoden törmäyksen jälkeen tuulimyllyn lapoihin Kurvilanmäen hankealueella?

IPBES:n (Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services) ja IPCC:n (Intergovernmental Panel on Climate Change) yhteisraportin v. 2021 suositusten mukaan on olennaisen tärkeää, että ilmastonmuutoksen hillintätoimet, kuten uusiutuvan energian kehittäminen ei vaaranna biologista monimuotoisuutta ja varmistetaan haavoittuvimpien lajien asettaminen etusijalle (zenodo.org/records/5101133).

Pöllöt

YVA-selostus ei anna oikeaa kuvaa hankealueen pöllöistä. Pöllöselvitys tehtiin vuonna 2023. Silloin kuultiin äänessä vain viirupöllö. Silloin myyriä oli todella vähän, samoin kuin vuonna 2024. Nyt vasta vuonna 2025 myyräkannat ovat merkittävästi nousseet alueella. Kevättalvella onkin kuulunut useampia lajeja äänessä (viirupöllö, sarvipöllö, helmipöllö, varpuspöllö). YVA:ssa todetaan, että "Parempana myyrävuotena pöllöjä olisi kenties tuulivoima-alueeltakin havaittu enemmän.

Kanalinnut ja muut

Teeren soidinalueiden läheisyys voimaloihin on huolestuttavaa, sillä aiemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että kanalinnut välttelevät tuulivoimaloiden aluetta, mikä voi johtaa soidinpaikkojen siirtymiseen tai häviämiseen. Joka tapauksessa hanke tulee vähentämään kanalintujen määriä hankealueella ja sen välittömässä läheisyydessä. Tämä puolestaan vaikuttaa alueella saalistaviin petoihin. Ne joutuvat siirtymään muualle etsimään parempia metsästysmaita. Tällä on suora negatiivinen vaikutus pesimämenestykseen. Synteesiraportissa todetaan, että kurjet, pöllöt ja kanalinnut välttävät tuulivoima-alueita jopa useiden kilometrien säteellä. Tämä tarkoittaa, että näiden lajien elinympäristö pienenee merkittävästi tuulivoimaloiden vaikutuksesta. Synteesiraportti (Luke): Kuinka tuulivoima sovite-taan yhteen metsien ja soiden käytön kanssa? 2025 (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-419-049-7>)

Alueelle toteutettiin vuonna 2023 linnustoselvitys, jossa todettiin useita suojelullisesti huomionarvoisia lajeja. Luken synteesiraportissa selviää, että yksilöiden siirtyminen osittain tai kokonaan voimaloiden alueelta voi pienentää populaatiokokoa, mistä on haitallisia seurauksia erityisesti harvinaisille ja uhanalaisiin lajeille.

Sähkönsiirtoreitti

Hankealueen läheisyydessä on useita luonnonsuojelukohteita, mukaan lukien Natura-alueita ja FINIBA-alueita (tärkeät lintualueet). Uudet voimajohtolinjat pirstovat pysyvästä metsäalueita ja aukot ovat liikkumisesteitä mm. liito-oravalle. Huolestuttavaa on myös se, että sähkönsiirtoreitti kulkisi yksityisen suojelualueen läpi, mikä edellyttäisi poikkeuslupaa. Tämä herättää kysymyksen siitä, onko hanke ylipäänsä soveltuva alueelle.

Lisäksi luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävien alueiden, kuten Talaskankaan ympäristö, vaikutuksia ei ole analysoitu riittävästi. Ekologisten yhteyksien katkeaminen on vakava ongelma esimerkiksi suurpedoille ja kanalinnuille, mutta tämä jää YVA:ssa hyvin pintapuoliseen arvioon. Järvilinjan toteutus kavensi luonnon monimuotoisuutta. Tämän takia uusi linja vain lisää haittoja. Mikäli hanke toteutetaan niin vähintään sähkönsiirtoreitti tulee siirtää 5-tien varteen maakaapeliin. Tämä vaihtoehto säästää luonnonsuojelualueet ja ekologisen yhteyden.

Jopa YVA:ssa todetaan: "Talaskankaan alue-Jonkerinsalon alue (Suomenselän-Maanselän vyöhyke) valtakunnallisesti merkittävä ekologinen yhteys sijaitsee sähkönsiirtoreittien alueella (kuva 17.1.7.). Ekologisen yhteyden alueelle sijoittuu myös useita muita tuulivoimahankkeita sekä Fingridin uusi Järvilinja voimajohtohanke (kuva 3.1.). Tuulivoima-alueet ja voimajohtoalueen laajeneminen eivät muodosta fyysistä estettä eläinten liikkumiselle, mutta useiden hankkeiden toteutumien alueella heikentää alueen edellytyksiä toimia rauhallisena liikkumisalueena monille lajeille."

Monimuotoisuus

Synteesiraportissa kerrotaan, että tuulivoimalla on merkittäviä vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen. Suomesta löytyy vain vähän vertaisarvioitua tutkimustietoa, mutta kansainvälinen katsaustutkimus osoitti, että kahdessa kolmasosassa 160 tarkastellusta tapauksesta havaittiin lajien siirtymää tuulivoima-alueelta. Siirtymä ilmeni mm. muutoksina käyttäytymisessä, esiintymisessä, lisääntymisenestyksessä, lentoreiteissä ja pesimärünsauksissa. Siirtymäetäisyydet vaihtelivat huomattavasti sekä lajien välillä että niiden sisällä. Mm. petolintujen ja lepakoiden populaatiot voivat pienentyä törmäysten vaikutuksesta riippumatta siitä, tapahtuuko siirtymistä vai ei. (Synteesiraportti (Luke): Kuinka tuulivoima sovitetaan yhteen metsien ja soiden käytön kanssa? 2025 (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-419-049-7>))

Susi

Voimajohtoreittivaihtoehdot sekä lähes koko hankealue – lukuun ottamatta eteläisintä kärkeä – sijaituvat Vuolijoki–Marttinen-susireviirin alueelle. Lisäksi Sonkajärven reviirin pohjoisraja sivuaa hankealueen etelälaitaa.

Kurvilanmäen hankealueella sijaitsevasta susireviiristä on saatavilla GPS-paikannuksiin perustuvaa seurantatietoa vuodesta 2005 alkaen. Viimeinen pannoitettu yksilö oli alfanaaras nimeltä Muusa, jonka paikannustiedot keväältä 2019 osoittavat, että useat laumat ovat lisääntyneet juuri niillä alueilla, joille nyt suunnitellaan tuulivoimaloita. Tämän aineiston perusteella voidaan todeta, että hankealue on suden reviirin ydinaluetta, jossa sijaitsee useita synnytys- ja siirtopesiä. Kokemus osoittaa, että alfaparit pesivät vuodesta toiseen samoilla alueilla, vaikka koko reviiri voi kattaa 900–1000 km².

Helmikuussa 2025 hankealueella havaittiin susipari ja merkkejä lisääntymisestä. Tämä vahvistaa alueen merkitystä elinvoimaisena susien ydinalueena.

Suomen susikanta on jakautunut kahteen pääpopulaatioon: läntiseen ja itäiseen. Näistä läntinen on elinvoimainen, kun taas itäistä uhkaa geneettisen monimuotoisuuden kaventuminen. Kurvilanmäen alue sijaitsee vedenjakaja-alueella, joka on toiminut vuosisatojen ajan itä–länsisuuntaisena kulkureitinä suurpedoille ja niiden saaliseläimille. Mikäli alueelle rakennetaan tuulipuisto, tämä ekologinen

yhteys katkeaa. Seurauksena on geneettisen vaihtelun väheneminen ja populaatioiden eristyminen, mikä heikentää entisestään uhanalaisen susikannan elinvoimaisuutta.

Lisäksi tuulipuiston vaatima infrastruktuuri – tiet, ajoväylät ja rakentaminen – lisää elinympäristön pirstoutumista ja rajoittaa petoeläinten liikkumisreittejä, entisestään pahentaen tilannetta.

Saukko

Luontoselvityksessä ei havaittu saukkoja. Kevättalvisella 2025 yhden päivän kartoituksella hankealueelle havaitsimme saukon jälkiä seuraavilta paikoilta: Pulasteenpuro, Nimetönlampi ja -suo, Topinaho ja Pyöreelänkangas.

Ahma

Luontoselvityksessä ei havaittu ahmoja. Kevättalvisella 2025 yhden päivän kartoituksella hankealueelle havaitsimme ahman jälkiä seuraavilta paikoilta: Niskasuo, Jutkulanjoki, Karsikkomäki, Suurikangas ja Kurvilanalussuo.

Metsäpeura

YVA-selostuksessa todetaan, että hankealue ei tällä hetkellä ole metsäpeuran merkittävää elinympäristöä. Selostus ei kuitenkaan ota ollenkaan kantaa metsäpeurakannan hoitosuunnitelman tavoitteeseen yhdistää Suomenselän ja Kainuun osapopulaatiot, mikä on yksi metsäpeuran kannanhoidon tärkeimmistä tavoitteista. Hoitosuunnitelma tunnistaa tuulivoimarakentamisen yhdeksi merkittävimmäksi haasteeksi metsäpeurakannalle. Poro- ja karibututkimusten perusteella metsäpeura on erityisen herkkä laji tuulivoiman häiriövaikutukselle, jonka arvioidaan ulottuvan metsäpeuraa koskien vähintään 5 kilometrin etäisyydelle voimaloista. (Metsäpeurakannan hoitosuunnitelma MMM 21/2023)

Oulujärven eteläpuolella olevalle metsäpeuralle tärkeälle ekologiselle yhteydelle suunnitellaan tällä hetkellä runsaasti tuulivoimarakentamista niin Kainuun kuin Pohjois-Savonkin puolella. Kurvilanmäki on yksi niistä hankkeista, jotka sijoittuvat tälle tärkeälle ekologiselle yhteydelle. YVA-selostuksessakin todetaan, että hankealueen pohjoisosassa on metsäpeuralle erittäin hyvin tai hyvin sopivaa elinympäristöä. Nämä ovat juuri sellaisia potentiaalisia käytäviä, joita metsäpeurakannan osapopulaatioiden yhdistyminen tarvitsee. Ei siis pidä paikkaansa, kuten selostuksessa todetaan, että Kurvilanmäki ei ole merkittävässä asemassa yhteisvaikutusten synnyssä.

Alueen merkitystä metsäpeuralle selventää vielä se, että metsäpeuraa on ehdotettu Talaskankaan Natura-alueen suojeluperustelajiksi seuraavassa Natura-tietolomakkeiden päivityksessä. Tähänkään seikkaan YVA-selostus ei ota kantaa.

Lepakot

Luontoselvityksessä todetaan: "Suomen etelä- ja länsiosissa lepakoiden muuttoväylien on todettu keskittyvän pääasiassa meren rannikkoalueelle, ja useimmissa tapauksissa hyvin tiukasti rantaviivan läheisyyteen." Tämä väite on kuitenkin ongelmallinen. Suomessa ei ole tehty kattavaa tutkimusta lepakoiden muutonaikaisista reiteistä – ei rannikolla eikä sisämaassa. Nykyinen tieto perustuu vain yksittäisiin löytöihin ja satunnaisiin tallennuksiin, eikä se tarjoa riittävää pohjaa yleistäville johtopäätöksille. On liioiteltua esittää muuttoreittien keskittyvän rantaviivan läheisyyteen ilman vahvaa tutkimusnäyttöä.

Tutkimustiedon puute ei oikeuta arvailemaan lepakkomuuton kulkua. Sen sijaan olisi ollut perusteltua toteuttaa kevät- ja syysmuuton aikana järjestelmällistä muuttoreittien seurantaa. Lisäksi tuulivoimaloiden sijoituspaikkojen lepakkoesiintymät olisi pitänyt erikseen arvioida.

Yhteenveto

YVA-selvityksessä käy ilmi, että Kurvilanmäen hankealue on arvokas, monimuotoinen luonnon ydinalue. On selvää, että hanke tulee heikentämään biologista monimuotoisuutta. Luken synteesiraportti painottaa, että tuulivoiman sijoittamisessa ensisijaisesti vältettävä arvokkaita ympäristöjä. Tämän takia hankkeesta tulee luopua. Ekologisten yhteyksien merkitys suurpedoille ja metsäkanalinnuille on jäänyt selvästi aliarvioituksi. Vaadimme hankkeen vaikutusten arvioinnin täydentämistä tarkemmalla ekologisten yhteyksien ja niiden mahdollisten katkeamisten vaikutusten analyysillä, erityisesti suhteessa Talaskankaan Natura-alueeseen ja laajempiin riista- ja petoeläinkantoihin sekä metsäpeuraan ja sen hoitosuunnitelmaan. Vaadimme myös selostuksen täydentämistä petolintujen lentoreittien mallinnuksella sekä selkeällä, kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella törmäysriskin arvioinnilla.

Ponssen Erä

Ponssen Erän metsästysseura lausuu Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen osalta seuraavaa:

Seuran käyttämä maa-alue sijaitsee aivan suunnitellun tuulipuiston vieressä. Muut ympäristössä olevat metsämaat ovat myös useiden muiden metsästysseurojen metsästys ja virkistyskäyttöalueita. Tuulivoimarakentaminen haittaa suurella todennäköisyydellä luodikkoaseilla tapahtuvaa hirven ja metsäkanalintujen metsästämistä. Luodin kantama sopivissa olosuhteissa voi olla jopa yli 5 km (1), jonka vuoksi riskialttius vahinko-osumalle tuulivoimaloihin on olemassa.

VE1 suunnitelmassa on 15 voimalaa luodin kantaman alueella.

VE2 suunnitelmassa on 13 voimalaa luodin kantaman alueella.

Luontoarvojen vaaliminen sekä metsäalueiden säilyttäminen Kurvilanmäen alueella nykyisellä tasolla yhtenäisenä, on luonnon monimuotoisuuden vuoksi erittäin tärkeää. Suurella todennäköisyydellä riista / muut eläinlajit vähenevät tuulivoimala-alueilta rakentamisen ja käytön haittojen vuoksi, joita ovat metsät pirstaloituminen ja meluhaitat sekä lintujen törmäykset tuulivoimaloiden pyöriviin lapoihin.

Tuulivoimaloiden toimiessa, niillä on erittäin suurella todennäköisyydellä kielteisiä vaikutuksia eläinlajien pesintään, liikkumiseen ja vaeltamiseen ympäristössä.

Tuulivoimahankkeet tulisi sijoittaa sellaisille alueille, missä niistä ei ole haittaa metsästykselle.

Täten emme puolla tuulivoimaloiden rakentamista Kurvilanmäen alueelle.

Vieremän Pohjoiskylät ry

Vieremän Pohjoiskylät ry katsoo lausunnossaan seuraavaa:

Vieremän Pohjoiskylät ry:n toiminnan tarkoituksena on edistää ja kehittää alueella asuvien ja vapaa-ajan asukkaiden yhteistoimintaa ja kanssakäymistä. Samalla yhdistys toimii yhteistyökumppanina kunnan ja muiden yhteisöjen suuntaan alueen kylien elinvoimaisuuden edistämiseksi. Yhdistys vaalii myös alueen luonto- ja kulttuuriperintöä ja edistää kyläkulttuurin kehittymistä ja asukkaiden viihtyvyyttä. Yhdistyksen toiminta on avointa laajemminkin alueen ulkopuolella asuville ja vaikuttaville henkilöille.

Yhdistyksen tavoitteena on myös edistää omatoimisen luontomatkailun toimintaedellytyksiä, rakentamalla reittejä matkalipullisesti arvokkaille luontokohteille, kuten esimerkiksi Hällämanharju, Linna-harju, Kovaskoski, ja Talaskangas, ja yhdysreittejä näiden välille. Hällämön ja Linnakankaan reitit on jo toteutettu ja ovat aktiivisessa käytössä.

Yhdysreitti Linnakankaalta Talaskankaan Pikkutalakselle suunniteltiin vuoden 2024 syksyllä. Hanke oli jo etenemässä Vieremän kunnan toimesta. Kyseinen hanke kuitenkin keskeytyi toistaiseksi yhden

maanomistajan reittiluvan epäämiseen. Selvää syytä maanomistaja ei epäämiselle kertonut, mutta sekin liittyyne talaskankaan itä puolella maakuntakaavaan merkitystä potentiaalisesta tuulivoima alueesta, joka on suurelta osin kyseisen maanomistajan alueella.

Yhdistyksen tavoitteena on myös toteuttaa edellä mainituilla toimenpiteillä yrityspohjaisen matkailutoiminnan mahdollisuuksien avautumista kyseisillä alueilla.

Vieremän pohjoiskylät ry:n mielestä toteutuessaan Kurvilanmäen tuulivoimahanke merkittävästi heikentää matkailun edistämistavoitteita. Mainittakoon että matkailun edistäminen oleellisesti kuuluu myös Vieremän kunnan kuta strategian tavoitteisiin.

MAISEMA MALLINNUKSET

Nissilän kylämaiseman osalta mallinnukset on tehty Rotimojärven eteläpäästä käytöstä poistetulta uimarannalta. Uusi uimaranta sijaitsee järven pohjoisreunalla, Särkilahdessa.

Mallinnukset tulee tehdä järven länsirannalta, kohtisuoraan suunniteltua tuulivoima aluetta.

Samoin mallinnukset puuttuvat Isomäen kylän Osalta, joka on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi mäkimaismaksi.

MAAKUNTAKAAVAN OHJAUS TUULIVOIMALOIDEN SIOITTELUSSA

Maakuntakaavalla pyritään osin ohjaamaan monia asioita, kuten myös rakentamista, kaavoitusta ja matkailun suunnittelua.

Pohjois-Savon maakuntakaavan 1 vaiheessa Kurvilanmäen potentiaalinen tuulivoima alue oli noin 1/4 osa nykyisestä suunnittelu alueesta.

Tuulivoimahankkeen edetessä oli myös Maakuntakaavan 2 vaihe käynnissä. Kävikin siten että Maakuntakaavan potentiaalinen tuulivoima alue kasvoi lähes suunnitellun tuulivoima-alueen kokoisesti. Laissa tarkoitettu maakuntakaavan ohjaavuus siis kumoutui tältä osin. Tuulivoima yhtiöt siis toimillaan ohjaavat maakuntakaavan suunnittelua. Samoin Maakuntakaavassa Talaskankaan potentiaalinen matkailun alue muuttui luonnon ydinalueeksi, ja hiljaiset alueet poistuivat.

Herääkin kysymys. Onko Maakuntakaavoitus vihreän siirtymän osalta tarpeellista, jos tehtyjä maakuntakaavoituksia on mahdollista muokata tuulivoima toimijoiden vaikutuksesta.

Kurvilanmäen suunniteltu tuulivoima alue ei vielääkään vastaa Maakuntakaavan ohjeellisuutta.

ASUINRAKENNUKSEN KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTTAMINEN VARASTORAKENNUKSEKSI

Kyseisen kohteen läheisyyteen 300 m päähän rakennettava tuulivoimala aiheuttaa kohteeseen selvän turvallisuusriskin, Kyseisen asuinrakennuksen muuttaminen varastoksi on arveluttavaa, niin moraalisesti kuin myös juridisesti ja myös turvallisuus näkökannalta, koska viranomaisilla ei ole mahdollisuutta valvoa kiinteistön käyttöä.

Onnettomuuden tai vaikka voimalassa tapahtuvan tulipalon sattuessa, kenellä on vastuu vahingon sattuessa? tai esim. jäiden irrotessa voimalan lavoista, kuka kantaa vastuu onnettomuuden sattuessa?

Vieremän Pohjoiskyläliien mielestä, ainoa Oikeat vaihtoehdot kyseisessä asiassa ovat seuraavat

1 Kyseistä Voimala yksikköä ei rakenneta

2 Kyseiset rakennukset puretaan tuulivoimayhtiön kustannuksella, ja maanomistajalle myönnetään kaavoituksessa hänen niin halutessaan, uusi rakennuspaikka omistamalleen tilalle, turvallisen etäisyyden päähän tuulivoima yksiköstä. Sopivaa etäisyyttä vapaa-ajan kiinteistölle tilapäisen oleskelun näkökulmasta voitaneen pitää maakuntakaavassa määriteltyä 500 m etäisyyttä, ja Vakituiseen asumiseen

tarkoitusta varten myönnettävään lupaan, Vieremän kunnan asettamaa 2000 m etäisyyttä.

YHTEISVAIKUTUKUTUSTEN ARVIOINTI

Talaskankaan lähialueelle on suunnitteilla useita tuulivoima alueita. Jos kaikki hankkeet toteutuvat, niin voimaloita olisi yhteensä noin 450 kpl. Näistä lähimmat olisivat Kurvilanmäki. Myllykangas ja Kattajamäki. Lisäksi maakuntakaavassa on osoitettu Talaskankaan länsipuolelle potentiaalinen tuulivoima alue, josta on jo ollut yhteydenottoja Vieremän kuntaan, joten mahdollisten voimaloiden määrä voisi tulevaisuudessa nousta huomattavasti.

Yksittäisesti arvioisen Kurvilanmäen hankkeessa yhteisvaikutukset on arvioitu eri osa alueilla vähäiseksi tai kohtalaiseksi. Vaikutukset matkailuun on arvioitu vähäiseksi kielteiseksi, Jos peilataan arviota siihen, että kaikki 450 yksikköä toteutuu. niin onko edelleen, että vaikutukset matkailuun ja elinympäristöön ovat vähäisesti Kielteiset?

Talaskankaan alue on valtakunnallisesti merkittävä luonnonsuojelu alue, joka on noussut viime vuosina valtakunnalliseen tietoisuuteen, ja sen kävijämäärät ovat kasvussa.

Alue on Ylä-Savon matkailun kehittämisen kannalta potentiaalisesti matkailulle merkittävä alue, Talaskankaan alueesta on yli 30 vuoden kehityskaaren aikana muodostunut merkittävä alue, johon on kehittynyt omanlaisensa sisäinen ekosysteemi.

Valo, melu ja väike vaikutuksia tulisi myös arvioida tarkemmin Talaskankaan ja sen matkailun mahdollisuuksien osalta.

Vieremän pohjoiskylät ry:n mielestä Kurvilanmäen hankkeessa tulisi enemmän huomioida yhteisvaikutuksia Talaskankaan osalta, sillä Talaskankaan alue pitää yllä eläinlajiston runsautta myös muilla alueilla, kuten esim. Kurvilanmäen alueella.

Toteutuessaan tuulivoimala alueiden yhteisvaikutukset heikentäisivät erittäin kielteisesti Talaskankaan luotoarvoja, ja näin ollen vaarantaisivat Talaskankaan luonnonsuojelun alueen perustamisen yhteydessä määritettyjä luonnonsuojelullisia tavoitteita.

Matkailun osalta myös yksittäiset luontokohteet Talaskankaan ulkopuolella ovat huomion arvoisia alueita. esim. muinaisjäännökset.

LOPPUPÄÄTELMÄ

Vieremän Pohjoiskylät on lausunnossaan VO kannalla ja että hanketta ei tulisi toteuttaa

Perustelut

Hankkeella on liian paljon kielteisiä vaikutuksia

- Lähialueen ihmisten asumisviihtyisyyteen
- Talaskankaan luonnonrauha alueeseen
- Talaskankaan matkailun kehittämiseen
- Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen Talaskankaan lähialueella
- Riittävää tietoa ei ole 300 m korkeista voimaloista
- Riittävää tietoa ei ole yhteisvaikutuksista Talaskankaan alueeseen
- Tehty kaavamuuotos asuinkiinteistön osalta aiheuttaa liian suuren turvallisuus riskin
- Metsäkato voimistuu alueella huomattavasti
- Yli 60% alueella asuvista kuntalaisista vastustaa hanketta

Vieremän riistanhoitoyhdistys

Riistanhoitoyhdistys vastaa kestäväen riistatalouden edistämisestä toiminta-alueellaan, huolehtii metsästäjien vapaaehtoistoiminnan edistämisestä ja organisoinnista sekä hoitaa sille säädetty

julkiset hallintotehtävät (Rhl 10 S. Finlex).

Riistanhoitoyhdistykset edistää

- kestäväää riistataloutta
- kestäväää, turvallista ja eettisesti hyväksyttävää metsästystä
- riistanhoitoa, riistaeläinkantojen kestävyyttä ja elinvoimaisuutta
- riistan elinympäristöjen hoitoa
- riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisyä

Tuulivoiman rakentamisen vaikutukset metsäkanalintuihin:

Tuulivoiman rakentamisen vaikutuksesta riistakantoihin on selvitetty muun muassa seuraavissa kirjallisuusselvityksessä:

The impact of wind energy facilities on grouse: a systematic review: J. Coppes, V. Braunisch, K. Bollmann, I. Storch, P. Mollet, V. Grünschachner-Berger, J. Taubmann, R. Suchant, U. Nopp-Mayr, 17 January 2019 / Revised: 1 July 2019,

sekä Ruotsissa toteutetussa tutkimuksessa;

Wind energy facilities affect resource selection of capercaillie Tetrao urogallus; Julia Taubmann, Jim-Lino Kämmerle, Henrik Andrén, Veronika Braunisch, Ilse Storch, Wolfgang Fiedler, Rudi Suchant and Joy Coppes 2021.

Selvityksissä ja tutkimuksissa on todettu, että tuulivoimaloiden häiriövaikutukset ulottuvat metsäkanalinnuille jopa 1000 metrin etäisyydellä tuulivoimalasta. Tuulipuistojen aiheuttamien metsäkanalintujen elinympäristöjen vähenemisen ja metsien pirstoutumisen lisäksi erityisesti metsäkanalintujen kuolleisuus on lisääntynyt lintujen törmättyä voimaloihin.

Ruotsalaistutkimuksessa metson soitimen todennäköisyys väheni tuulivoimaloiden lähistöllä. Myös kesäaikana, poikuekautena, metso vältti elinympäristössään voimaloiden läheisyyttä. Voimaloiden määrän, melun, roottorien vilkkumisen ja niiden näkyvyyden todettiin aiheuttavan väistämiskäyttäytymistä aina 865 metriin saakka. Lisäksi tutkimuksessa todettiin metson väistävän voimaloille johtavaa tiestöä myös kesäaikana.

Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen tapauksessa vaikutukset kohdistuvat kaikkiin neljään metsäkanalintuumme: metsoon, teereen, pyyhyn ja uhanalaiseen riekkoon. Tutkimuksen tulos vahvistaa käsitystä siitä, että voimalat sekä niihin liittyvä rakentamis- sekä huoltotoiminta tiestöineen vaikuttaa todella negatiivisesti kanalintujen lisääntymiseen sekä alueen hyödynnettävyyteen ravinnonhankinnassa. Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen suunnittelualueella sijaitsee paljon metsäkanalintujen soitimia alle 500 metrin etäisyydellä suunnitelluista voimaloista, moni suunnitelluista tuulimyllyistä asettuu soidin alueen päälle tai hyvin lähelle muun muassa metsojen ja teerien soidinaluetta.

Lisäksi tuulivoimala-alueen tiestön voidaan olettaa lisäävän suurpetojen (susi, ahma ja ilves) ja pienpetojen, kuten ketun ja näädän saalistustehokkuutta talviaikaan, koska voimala-alueen tiet pidetään aurattuna niiden hyödyntäen tiestöä liikkumisessa.

Petojen aiheuttamaa painetta kanalintukantoihin on vaikea osoittaa, mutta on selvää, että yhdessä metsäekosysteemin pirstoutumisen kanssa petojen vaikutus kanalintujen kantaan voimistuu.

Tuulivoiman rakentamisen vaikutukset suurpetoihin:

Kurvilanmäen tuulivoima hanke sijaitsee keskellä LUKE:n vahvistamaa Marttisen -susilauman reviirialuetta, YVA-selostus sanoo, että näin pieni alue ei vaaranna susilauman olemassa oloa. Ongelmana tehdyssä selvityksessä on, ettei se ota huomioon tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia. Kyseiselle reviirille on suunnitteilla lukuisia muitakin tuulivoimahankkeita ja kaikkien toteutuessa tämä vaikuttaa pysyvästi suurpetojen liikkeisiin.

Tuulivoiman rakentamisen vaikutukset maakotka:

Kurvilanmäen tuulivoima hanke sijaitsee keskellä maakotkan asuinalueita. Kotkasta on havaintoja mm. riistakameroissa. Esimerkkinä maakotkan läheisyydestä kerton hirvenmetsästyksen yhteydessä tehdyt havainnot. Maakotka saapuu ammutun hirven suolikasalla hyvin nopeasti joka osoittaa kotkan pesivän lähellä. Havainnot tehdään syksyllä joten kevätmuutosta ei ole kyse.

Vaikutukset metsästykseseen:

Riistalajien lisäksi hankkeella on kielteiset vaikutukset alueen riistataloudelle, erityisesti paikallisille metsästäjille.

Tehtyjen kyselyjen perusteella suurin osa metsästäjistä näkee suunnitellulla tuulivoimahankkeella erittäin kielteisiä vaikutuksia metsästykseseen.

Vieremällä metsästyksessä perustuu nimenomaan saloalueiden eränkänkäntiin ja siellä elävän riistan kestävään verotukseen.

Suomessa on käytössä maailmanlaajuisesti ainutlaatuinen riistalajitiedon keräystapa, riistakolmiolaskenta. Metsästäjät osallistuvat kahdesti vuodessa toteutettavaan kolmiolaskentaan. Laskettavia lajeja ovat kanalinnot ja pienriistanisäkkäät. Toisin sanoen metsästyksessä on sidottu riistanhoitotyöhön myös tiedonkeruun tasolla. Mikäli alueelle rakennetaan tuulivoimaa, on oletettavaa, että vapaaehtoiseen keruuseen perustuva toiminta vähenee. Jos alueen metsästyksessä vaikeutuu tai estyy, sen vetovoimaisuus virkistys- ja elämystoimintana vähenee, myös tiedonkeräämisen edellytykset poistuvat. Edellä mainittu vaikutus heikentää alueen riistataloudellista merkitystä. Mikäli alueen käyttö metsästyksessä heikkenee tai estyy, myös riistatiedon laatu kohennee.

Tuulivoimapuiston voidaan katsoa varaavan alueen kokonaan riistatalouden kannalta.

Huomioitavaa on myös, että hirvenmetsästyksessä tuulimyllyjen rakennusaikana estyy kokonaan.

Metsästäjille tuulivoimaloista on suorat negatiiviset vaikutukset eläinmäärien muutoksen kautta, mutta myös ampuma-aseiden käytön rajoittamisesta ainakin rakennusaikana.

Lisäksi on huomioitavaa, että etenkin kiväärimetsästyksessä vaikeutuu varoetäisyyksien vuoksi ja turvallinen varoetäisyydet huomioiva kanalinnot latvalinnustus kiväärillä estyy lähes täysin tuulimyllymäärän johdosta.

Pohjois-Savon pelastuslaitos on suositellut tuulivoimalan ympärivuotiseksi varoetäisyydeksi 600 m yli 1MW voimaloilla. Tämä tarkoittaa 113 hehtaarin kokoista varoaluetta jokaisen voimalan ympärillä. Tällä on suuri vaikutus metsästykseseen ja sen toteutukseen.

Lisäksi on tehty kysely metsästäjävakuutuksen antajalle (Lähtapiola). Kyselyssä tiedusteltiin seuraavaa:

Henkilö on tuulivoimalan varo-alueella metsällä ja henkilö saa osuman tuulivoimalan lavan heittäjästä jääkimpaleesta, korvaako vakuutus.

Lähi-Tapiolan vastaus oli, että asia otetaan käsittelyyn, mutta korvausta tulee todennäköisesti hakea tuulivoimayhtiöltä, tai mikäli Lähi-Tapiola korvaisi, siihen tulisi mahdollinen korvauksen alentamisperuste, koska on itse tietoisesti hakeutunut varoalueelle. (Varo-alueet eivät Ole aidattuja ja varoituskyltit näyttäivät olevan vain voimalaan johtavan tien varrella.)

Suurimmat vaikutukset metsästyksen syntyvät elämysarvon vähentymisen kautta

Metsästäjät arvottavat erämaisuuden, rauhallisuuden ja maisema-arvot usein suuremmiksi kuin saalisarvon. Siten tuulivoimapuistoalue vähentää metsästäjien kokemaa metsästyksen virkistysarvoa merkittäväällä tavalla.

Vieremän riistanhoitoyhdistys tekee erittäin tiivistä yhteistyötä Vieremän ala- ja yläasteen erätaito ryhmien kanssa. Erätaito valinnaisena oppiaineena on saavuttanut kovan suosion Vieremällä. Tämä johtuu suurelta osin yhdistyksen oppilaille järjestämien jäniksen- ja hirvenmetsästyspäivien hyvästä palautteesta. Suunniteltu tuulivoima-alue kaarakkalassa on tarjonnut etenkin hirvenmetsästyksen hienot ja ennen kaikkea turvalliset puitteet. Tämä nuorille tarjottu eräelämys ei enää toteudu, koska tuulivoimateollisuusalueelle ei pysty koululaisia viemään.

Hanke toteutuessaan alustavan suunnitelman mukaisesti, Palosenjärven erämiehet ry, Vieremän Korvenkävijät ry, Jahtimestarit ry ja Volon erä ry alueilla olevat metsäkanalintujen soitimet häiriintyvät voimakkaasti.

Lausuntona:

Näistä näkökulmista Vieremän riistanhoitoyhdistys lausuu seuraavaa:

Vieremän riistanhoitoyhdistyksen näkemyksen mukaan tuulivoimapuistoja ei tule perustaa erämaa-alueelle, joka on elinympäristönä erittäin tärkeä häiriöaroille lajeille kuten metsäkanalinnut. Häiriöherkkien lajien soitimet häiriintyvät ja pahimmillaan katoavat tuulivoimaloiden läheisyydestä.

Yhdistyksen näkemyksen mukaan suunnitellulla hankkeella on erittäin merkittävät kielteiset vaikutukset riistataloudelle. Tuulivoimarakentaminen pirstoo metsäluontoa ja siten vaikuttaa laajasti kaikkiin riistaeläimiin.

Suurin vaikutus on metsästäjien kokeman virkistysarvon romuttuminen ja metsästyksen järjestäminen turvallisesti

Jo muuhun yhteiskunnalliseen tarpeeseen rakennetut alueet ovat riistataloudellisesta näkökulmasta suositeltavimpia tuulivoimapuistojen perustamisalueilta.

Edellä olevien syiden perusteella Vieremän riistanhoitoyhdistyksen näkemyksen mukaan hanketta ei tulisi toteuttaa suunnitellulle Kurvilanmäen tuulivoima-alueelle.

Mielipide 1

Hanke on järkyttävä, maat saastuvat ja niiden arvo laskee! Kiire hankkeessa on syvältä. Yritetäänkö ihmisiä tällä tavalla sumuttaa? Vieremällä järjestetyssä yleisötilaisuudessa, rakennuttajan edustajat eivät osanneet vastata yleisön kysymyksiin. Tilanteesta jäi epäuskoinen olo.... Lapajätteen käytöstä Suomessa tuntui olevan visioita, niitä kuitenkin haudataan maailmalle maahan kaatopaikoille, ja ne jäävät sinne. Lapajätettä syntyy vuoteen 2025 mennessä 40 tonnia/v. Sarah Gabbot.

Hanke on suunniteltu alueelle, jossa on vähän asutusta. Kaarakkalan kulmakunnan arvo asuinpaikana piilee siinä, että alue käsittää lähes koskematonta luontoa lähellä kaupunkia. Hiljaisuus, ihmisten vähäisyys, luonnoneläimet sekä linnut ovat asioita, joita arvostan suuresti siellä elämässäni.

VOIMALAT RIKKOVAT LUONNONRAUHAN JA PILAAVAT MAISEMAN! 1. En ole saanut asiakaskyselyä. 2. Glykoli on (lajien jäänestoaine) vaarallinen myrkky, joka saastuttaa ja pilaa pohjavesiä. Glykoli muodostaa terveysriskin! (Syöpä) 3. Suunnitelmassa meluhaitta on arvioitu vähäiseksi? Ääni kulkee rungosta maahan ja voi resonoida esim. jostain rakennuksesta tms.? Tätähän ei voi tietää, ennen kuin voimalat ovat pystyssä? Jos meluhaittaa ilmenee, MITÄ VOIN TEHDÄ? 4. Tuulivoimapuistojen lähellä tilojen/talojen arvo laskee, eikä ihmisillä edes ole ostohaluja! 5. Terveysseikat mietityttävät. Tutkimuksia terveysvaikutuksista Suomessa ei ole, käyttökokemukset Saksasta eivät mairittele... 6. Minulle tärkeä harrastustoiminta: marjastus, sienestys, yrttien keruu, kalastus vaarantuvat. Tuotteita ei uskalla käyttää itse, eikä toimittaa niitä eteenpäin... HANKE ON JÄRJETÖN JA VASTUSTAN SITÄ JYRKÄSTI!

Mielipide 2

Ei ole mitään estettä rakentaa tuulivoimalaa. Toivoisin että se olisi WE2 hankealueella.

Mielipide 3

Minulla ei ole valitettavaa. Hyvä jos sähkönhinta pysyisi alhaalla. Minulla ei ole sähköliittymää mutta Ajattelen muita kuntalaisia.

Mielipide 4

Tässä tapauksessa pitää kyllä ajatella paikallisia asukkaita ja luontoa yleensä. Ihan älytöntä tehdä voimalaitoksia ja teitä pitkin mehtiä ja vetää maakaapeleita ja isoja sähkölinjoja. Noista voimaloista lähtee vaihtuva äänenpaine n.30db n.3km päähän ja lisäksi matalaa ääntä jota ei kuule mutta vaikuttaa ihmisiin ja eläimiin. Yöllä kuulee jo 18-30desibelin äänen, olen testannut ja käynyt pienempien myllyjen eri etäisyyksillä ja tuulenasuunnan puolilla. Suomi on jo sähkönsuhteen ollut omavarainen, eikä tuloista Suomeen jää juuri mitään ongelma on tuulivoiman vaihtelu.

Mielipide 5

Vastustan tämän hankkeen toteutumista, osa sijaitsee aivan liian lähellä kulttuurihistoriallisia paikkoja ja muutenkin alueella on useita tammöisiä. Eläinten esiintyvyyttä ja niiden liikkeitä täytyy tutkia paljon kauemmin, esim liito-orava, sudet, ahmat, karhut, nämä täytyy myös kesäisin seurata. ja tutkimukset olisi hyvä tehdä jonkun muun toimesta kuin hankkijan toimesta. Infraääniä ei ole tarpeeksi huomioitu. NÄMÄ eivät tuo pitkässä juoksussa mitään lisä arvoa kunnalle.

Mielipide 6

Sonkajärven ei tule hyväksyä Kurvilanmäki -tuulivoimahanketta sen kielteisten vaikutusten vuoksi. YVA selvityksessä ilmi tulevat kielteiset vaikutukset ovat merkittäviä. Tuulivoimaloiden sijoittaminen Vieremän puolella rajalle, jättää hankkeen kielteiset vaikutukset Sonkajärven kunnan asukkaille. Vieremän kunnan tulee huolehtia kaavoittaessaan tuulivoimaa siitä, että heidän hyväksymät hankkeet ei aiheuta merkittävää, kuten maisema- ja äänihaittoja viereiseen kuntaan. Sonkajärven kunnan asukkaana, maisemaani tulisi näkymään Honkamäki-Viidankangas sekä Kurvilanmäki -tuulivoimahankkeet jokaisesta suunnasta. Käytännössä kuvamallinnukset ovat epäonnistuneet, sillä niissä ei ole huomioitu merkittävää 28 tuulivoimalan hanketta (Honkamäki-Viidankangas). Kun nämä hankkeet pistetään "maisemaan", vaikuttaa se erittäin kielteisesti Matkusjoen asukkaiden maisemassa, puhumattakaan äänihaitoista. Alueesta on tällä hetkellä suunniteltu tuulivoimamottia, joka on pommitettu voimaloilla jokaisesta ilman suunnasta. Asukkaat ovat valinneet seudun sen rauhallisuuden ja maalaismaiseman vuoksi, mutta nämä voimalat heikentävät edellä mainittuja arvoja. Tuulivoimalat ovat tämän hetken trendi, jonka maksavat kunnan asukkaat omalla omaisuudella. Luonto ei voi pitää ääntä itsestään,

joten on ilmiselvän tärkeää, että havaitessa näin räikeitä luontoa häiritseviä tekijöitä, emme salli niitä sinne tulevan. Hankkeista puhutaan rahakkaina, mutta on merkittävää, että alueen työllisyyttä hankkeet eivät merkittävästi edistä, kuten Kurvilanmäen iltamassa Sukevalla todettiin. Työllisyys on pääasiassa hiekankuljetusta, mutta se ei työllistä pitkäaikaisesti. Tuulivoimaa kaavoitettaessa tulee huomioida sosiaalinen hyväksyttävyys. Kun alueen asukkaat ovat ilmaisseet kielteisen kantansa sekä luontoselvitykset tukevat hankkeen kielteisiä vaikutuksia, on ainut oikea ratkaisu hylätä tämä tuulivoimahanke. Rahan ahneus ei voi olla syynä antaa maita ja mantuja ulkomaalaiselle yhtiölle, jättäen oman kunnan asukkaat ongelmiin tuulivoiman edessä.

Mielipide 7

Sonkajärven kunnan ei mielestäni tule hyväksyä Kurvilanmäki -tuulivoimahanketta. Siitä saatavat verotulot ovat mitättömät, verrattaessa siitä aiheutuviin haittoihin kuntalaisille. Suurin osa hankkeesta sijaitsee Vieremän puolella, jolloin myös verotulot tulevat Vieremän kuntaan. Mielestäni lähellä Sukevaa sijaitsevat myllyt (numerot 14,15,16,17) tulevat liian lähellä Sukevan kylää ja taajamaa, jättäen Sonkajärven kunnalle pelkät haitat. Sonkajärven kunnalle 4 tuulivoimalasta saatava hyöty on mitätön verrattaessa hankkeen kielteisiin vaikutuksiin mm. ihmisille, eläimille ja yleisesti luonnolle.

Arvioidessa hankkeen haittoja, on hankkeella lähes pelkästään kielteisiä vaikutuksia, joita ei voida vähentää muuten kuin hylkäämällä tuulivoimahanke. Erityisesti hankkeella erittäin kielteinen vaikutus linnustoon. Hankkeella on erittäin suuri kielteinen vaikutus kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin. Mielestäni tällaisen hankkeen pystyttäminen juuri keskelle luontoa on luonnon raiskausta. Vaikka hankkeen hyväksymistä yritetään perustella vihreällä siirtymällä kunnassa, ei hanke edistä sitä todellisuudessa, vaan aiheuttaa pysyviä kielteisiä vaikutuksia luonnolle eikä edistä vihreää siirtymää.

Ehdotukseni Sonkajärven kunnan asukkaana on, että Sonkajärvi erotetaan hankkeesta (eli Sonkajärvi ei hyväksy voimaloita kuntaan) sekä voimalapaikat 15,16,17 (lähimmät Sonkajärveä) poistetaan niiden aiheuttamien kielteisten (maisema- ja äänihaitat sekä kielteiset vaikutukset luonnolle) vaikutusten takia. Jos Vieremä haluaa voimalat, tulee Vieremän kunnan huolehtia, että heidän haluamista voimaloista ei aiheudu kielteistä haittaa viereiselle kunnalle.

Mielipide 8

Kurvilanmäen tuulivoimahanke ei ole alueemme kehitystalouden kannalta oikea suunta. Olemme maidon, lihan ja panimoteollisuuden ydinosaamisen alueella ja bioenergia sekä siihen panostaminen on alueellemme kokonaistaloudellisesti kannattavampaa ja ympäristöturvallisempaa. Ei Kurvilanmäen Tuulivoimaa jonka ympäristöpäästöt sattumasähköllä sekä lyhyellä iällä korostuvat valtaviin ympäristötuhoon mittoihin.

1A: Pohja ja pintavesien osalta raportissa kerrotaan asioita pintapuolisesti. Eikä oteta riittävästi kantaa voimaloiden aiheuttamiin vaikutuksiin. Eikä YVA illassa nähty tarpeelliseksi keskustella asiasta. Selvitystä siitä, miten hankkeessa noudatetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 17§:ssä olevaa pohjaveden pilaamiskieltoa ja miten pohjaveden määrään ja laatuun liittyvät riskit hallitaan ei ole esitetty. Tuulivoiman rakentaminen pohjavesialueiden reuna-alueille ja niiden muodostumisalueille voi lisätä ja /tai muuttaa pohjaveden määrää ns. antoisuutta, virtauksia ja sen purkautumista, laskea pohjaveden korkeutta, tai muuttaa pohjaveden kemiallista laatua. Alueen läheisyydessä on osoitettu olevan kaivoja sekä lähteitä.

Myös räjäytystöistä aiheutuvat räjähdetäineen jäämät sekä räjäytys paineen purkautuminen kauemmas alueesta tuhoten ja muuttaen herkkiä pohjavesi kerroksia. Näin räjäytysaineiden ja betonissa käytettävän kovetuskemikaalin jäämät sekä PFAS yhdisteiden, glygolin,hydraulikkaöljyn ja öljyn jäämät ja esimerkiksi tulipalotilanteetvoivat löytää tiensä makeaan veteen.

YVA.sivu 512/583 Ympäristöturvallisuus kohta ” Tuulivoimaloissa käytetään kemiallisia aineita, kuten hydraulikkaöljyä, jäähdytysnestettä ja voiteluaineita. Voimaloissa käytetään öljyä turbiinityypistä riippuen tyypillisesti noin 300–1500 litraa. Häiriötilanteessa kemikaaleja voi päätyä maaperään”. Näin voi tapahtua esimerkiksi laiterikon yhteydessä tai aineita ajoneuvolla kuljetettaessa. Määrät ovat kuitenkin niin pieniä, että maaperän pilaantumisriski on vähäinen. Hydraulikkaöljy pidättäytyy kuitenkin suurelta osin maaperään, jolloin se ei välttämättä päädy pohjaveteen. Nesteliukoiset jäähdytysnesteet kulkeutuvat maaperässä hydraulikkaöljyä helpommin, mutta pitoisuudet laimenevat kulkeutumisen aikana.”

”Mahdollinen ympäristöriski on myös tulipalon sammuttamisen yhteydessä syntyvien sammutusvesien leviäminen, niiden kerääntyminen ja imeytyminen maaperään tai päätyminen vesistöön (TUKES 2019).

1B.Tuulivoimaloiden tiestön sekä ohitus ja nostopaikkojen pintavesivaikutukset voivat olla merkittävät ja vaativat vesitalousluvan.

2. Lapojen PFAS pinnoitusmateriaalin sisältämä ikuisuuskemikaali PFAS yhdisteet kuten Bisfenoli A haitat jää analysoimatta kokonaan.

Tuulivoimaloiden lapojen joutuessa äärimmäiseen kulutukseen sään ja ympäristön vuoksi ja näin ollen lapojen rappeutuminen vapauttaa mikromuoveja ja PFAS yhdisteitä ekosysteemeihin. PFAS yhdisteet kertyy kasveihin, marjoihin, suomen luonnonvaraisiin eläimiin ja lintuihin ja se johtaa lisääntymis- ja immuunijärjestelmän häiriöihin. Lisäksi sen siirtyminen eri reittejä varten vesiin, pohja ja pinta-vesiin on huolestuttavaa. Kurvilanmäen alue myös on merkittävä metsästys ja marjastusalue Vierejärven ja Sonkajärven kunnan alueen väestölle. Joten tuulivoimaloiden PFAS haitat voivat kyseisten henkilöryhmien osalta mittavat tuulivoiman elinkaaren ja sen jälkeen olla mittavat.

Millä aineella lapoja puhdistetaan? Käytetäänkö lapojen puhdistukseen esim. glycolia sumuttamalla sitä dronella tai muuten käsin tai automaattikalla lapojen ulkopuolelle.

”Ympäristövaikutusten arviointiselostus 514/583 Tuulivoimapuistojen turvallisuusvaikutusten arvioinnissa on keskitytty pääasiassa tuulivoimaloiden toiminnan aikaisiin turvallisuusriskeihin. Toiminnan aikaisia riskejä muodostuu lähinnä jään irtoamisesta tuulivoimalan rakenteista ja voimaloiden rikkoutumisesta. Tuulivoimaloiden turvallisuusvaikutuksien arviointi perustuu kirjallisuuteen sekä aikaisempiin kokemuksiin tuulivoimahankkeiden turvallisuudesta.”

3 .MUUNTAJA

YVA.sivu 512/583 Ympäristöturvallisuus kohta ”

” Lisäksi tuulivoima-alueella sijaitsevan sähköaseman muuntajissa, katkaisimissa, kytkimissä ja muissa sähkökomponenteissa käytetään öljyä. Muuntajat varustetaan valumaaltiloilla, joten mahdollisissa vuototilanteissa öljyä ei pääse ympäristöön.”

Tämä ympäristöön öljyn pääseminen ei pidä paikkaansa, Tikanniemessä pellolle räjähti Savon Voiman muuntaja ukkosiskusta kesällä 2024 ja sen öljy ym. jäämät levisi täysin ympäristöön, joka jouduttiin puhdistamaan ja analysoimaan useilla erinäytteillä maasta.

4.SÄHKÖN KÄYTTÖ TUULETTOMINA AIKOKINA

Tuulivoimalat käyttävät sähköä silloinkin kun ei tuule pakkaset/helteet. YVA selostuksessa ei käy ilmi kuinka paljon peruskulutus on ja mitä ja mihin sähköä kulutetaan.

Lisäksi puuttuu lapalämmittimien ja puhaltimien

- tehontarve per/ laite
- missä lämpötiloissa otetaan käyttöön
- kuinka pitkäksi aikaa päällä
- millä teholla niitä ajetaan (vaihdeltaanko vastuksen tehoa sykleissä)

Tuulivoimalan /voimaloiden Kwh tarve esitettynä kaaviona eri talvi ja kesälämpötiloilla pitää esittää, koska on niin merkityksellinen alueen muille sähkönkäyttäjille.

Tämä voi aiheuttaa kansantaloudellisesti/alueellisesti merkittäviä menetyksiä jos joudumme ajamaan alas tai sopeuttamaan toimintaamme eri kellon aikoihin. Asia voi kohdistua erittäin haitallisesti alueemme maatiloja ja Ponssea sekä sen ympäröivää teollisuutta kohtaan.

5. MAISEMALLISET VAIKUTUKSET

YVA.sivu 163/583 9.3.1. Tuulivoima-alue Tuulivoima-alueen maisemavaikutukset muodostuvat pääasiassa visuaalisista vaikutuksista, eli suurikokoisten tuulivoimaloiden näkymisestä ympäristöön. Voimalat voivat näkyä hyvinkin kauas, maaston muodoista, kasvillisuudesta ja muista näkymäesteistä sekä sääolosuhteista riippuen arviolta jopa 40 kilometrin päähän. Voimalat näkyvät pienempinä etäisyyden kasvaessa. Visuaalisten vaikutusten lisäksi maiseman kokemiseen vaikuttaa esimerkiksi äänet. Näkyvien voimaloiden määrä ja koko, sekä tuulivoimaloiden muotoilu ja keskinäinen sijoittelu vaikuttavat visuaaliseen vaikutukseen ja maisemassa tapahtuvaan muutoksen suuruuteen. Vaikutuksen merkittävyyteen vaikuttaa lisäksi maiseman herkkyys, jota lisäävät maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteet, virkistyskäyttö, asutus ja matkailu. Muutoksille herkässä maisemassa tuulivoimaloiden vaikutus maisemaan on suurempi. Rakentamisen aikaiset vaikutukset Tuulivoimaloita rakennettaessa alueelle raivataan puustosta vapaita pystytys- ja huoltoalueita, ja...

Ympäristövaikutusten arviointiselostus 167/583

"Vaikutukset lähialueelle (n. 1–8 km) Lähialueella voimalat hallitsevat näkyessään maisemaa suuren kokonsa vuoksi.

Tuulivoimaloiden kokemiseen vaikuttavat kuitenkin etäisyyden lisäksi merkittävästi maisematilan ominaisuudet, kuten maaston, kasvillisuuden ja rakennusten aiheuttamat näkymäesteet ja tarkastelupisteen suhde näihin. Lähialueella maasto on enimmäkseen metsäistä. Alueelle sijoittuu kuitenkin myös taajama- ja kylä-alueita sekä niiden yhteyteen peltoaukeita. Lisäksi lähialueella sijaitsee Sukevanjärvi, Palosenjärvi ja Oravijärvi sekä muita pienempiä järviä, soita ja peltoja, joilta avautuu näkymiä voimaloille. Voimaloiden lähialueella maiseman herkkyyttä lisäävät Sukevan vankilan RKYalue sekä lähialueelle ulottuva Palosenmäen maakunnallisesti arvokas maisema-alue. Lisäksi alueella on useita perinnebiotooppeja ja joukko paikallisesti arvokkaita kohteita. Myös laaja Talaskankaan luonnonsuojelualue, jolla on virkistysreittejä, ulottuu lähivaikutusalueelle ja lisää maiseman herkkyyttä. Talaskangas on luonteeltaan erämaisena ja luonnontilaisena luonnonsuojelualueena erityisen herkkä tuulivoimarakentamisen maisemavaikutuksille.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus 516/58

Tuulivoima-alueen herkkyys on kohtalainen, sillä alueella on jonkin verran potentiaalisia vaikutuksille altistujia. Tuulivoima-alue sijoittuu osin melko lähelle asutusta sekä virkistyskäytössä olevien alueiden / reittien läheisyyteen. Muutoksen suuruus arvioidaan molemmissa vaihtoehdoissa pieneksi kielteiseksi sillä yleinen turvallisuus ei vaaranna eikä ympäristöriskit juurikaan kasva. Vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 vaikutusten merkittävyys arvioidaan vähäiseksi kielteiseksi."

Maisema yhteisvaikutukset ovat tuhoisat. Ylä-Savon maisemalliset maaseutuympäristölle muodostuneet peltojen, vesistöjen ja metsien lempeä yhdessä maisemaa luova kuva tuhoutuu täysin

voimaloiden vaikutuksesta. Alueemme maasto on kumpuilevaa ja asutusta on sijoittunut paljon ajan kuluessa mäkien ja kumpareiden alueille. Nyt nuo Suomessa ennen näkemättömän korkeat tuulivoimalat rakennettaisiin alueemme sisälle ja sen lähiympäristöön. Voimaloiden korkeus nousee niin merkittävästi metsän latvuston yläpuolelle, että sen haittavaikutukset kertaantuu niin näön kuin infraäänien osalta.

6. YVAssa ei käy ilmi mistä kaikki louhinta sekä kiviaines louhitaan.

Koska alueella rakennetaan teitä ja todennäköisesti on maanottoalueita, joista louhitaan kalliota sekä uuteen tiestöön että voimaloiden perustuksia varten, on vaarana, että maata irtoaa ja huuhtoutuu vesistöihin, jolloin voimaloiden paikat ja teiden paikat on suunniteltava erityisen huolellisesti. YVA-selostuksesta ei kuitenkaan käy ilmi, mistä kaikkialta hankealueelle aiotaan kulkea ja minne tehdä kokonaan uusia teitä tai vahvistetaan entisiä. Myöskään louhos ja kallionmurskausalue ei ole esitetty.

7. Kunnan on vaadittava Ympäristölupa voimaloilta koska se on yhdenvertaista muita alueen yrityksiä kohtaan. Kuntalaisille järjestetyssä illassa selvisi myös että monilta turhilta kärkeilyiltä selvittää jos Ympäristölupa vaaditaan.

Asia on myös maan omistajille etu koska heidän asemansa on siinä tapauksessa turvatumpi.

8. VAIKUTUKSET IHMISIIN /KUNTALAIISIIN

Kunnan pitää olla kunnan ihmisiä varten ei ulkomaiset saksalaisten toimijoiden hyväksi. Jos kunta perustelee hanketta sillä, että hankkeesta tulevat päästövähennykset edistävät kunnan pääsemistä päästövähennystavoitteeseen ja hiilineuraaliuteen vuoteen 2035 mennessä. Päästövähennykset eivät tulisi olemaan Vieremän kunnan omaisuutta, vaan hanketoimijan "omaisuutta" ja se voi myydä ne kelle haluaa.

Tuulivoimaloiden tuleminen kuntaan jakaa ihmiset voittajiin ja häviäjiin taloudellisesti. Myös naapuri kuntien asukkaille pitää antaa arvoa, heille jotka joutuu voimaloiden haitan piiriin. Heille rakkaan kotimaiseman pilaaminen täytyy ottaa huomioon päätöksenteossa.

Tämä aiheuttaa ihmisten kesken merkittävää oman kotiseudun ja sen ympäristön taantumista. Myös ympäristön haitoista terveyteen ja sitä kautta kansantalouteen tulevat haitat ovat merkittävät. Monissa tutkimuksissa on luonnon merkitystä ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin korostettu ja on sanottu sillä olevan merkityksellisiä vaikutuksia esimerkiksi mielenterveys ja kuntoutuspotilaille.

Jos luopuisimme oman lähiluontomme metsästys ja marjastusmaiden käytöstä ja turvallisuudeta ja sen virkikkeellisestä valloittavasta luontokokemuksesta, menetämme sitä mitä ei rahalla saa.

Myös köyhä kansamme virkistys on rantasaunat "köyhän kylpylät" jotka ovat meidän vaatimattomien Ylä-Savolaisten rakkaimpia sielun maisemia. Me menettäisimme sen maiseman ilta tai aamu hetken tai päivän kajon ja sitäkään ei millään rahalla saa korvattua. Ei edes saksalaisen hanketoimijan euroilla, kehuilla ja kahvitteluilla.

Vieremä on kotimme ja rakkain paikka maailmassa meille vieremäläisille.

Mielipide 9

Me allekirjoittaneet olemme sitä mieltä, että Kurvilanmäen aluetta ei saa kaavoittaa tuulivoima-alueeksi. Perusteluina esitämme seuraavaa:

Kiinteistöjen arvon aleneminen

Tutkitusti Suomessa tuulivoimarakentaminen aiheuttaa asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen huomattavaa arvon alenemista. Kiinnostus alueen asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöihin on laskenut. Alueella on paljon vapaa-ajan asutusta, jonka arvo romahtaa. Vieremän tavoitteena on ollut nostaa Talaskankaan luonnonsuojelualue vapaa-ajan ja matkailun valttikortiksi. Siihen on kaikki edellytykset jopa kansvälisen matkailun näkökulmasta. Tuulivoima-alue ei tue matkailua eikä luontoarvoja. Tuulivoimalat aiheuttavat melu-, valo ja maisemahaittoja. Alue niiden ympärillä autioituu entisestään. Ihmisille aiheutuvista meluhaitoista ei ole luotettavaa tutkimustietoa yli 300 metrin korkeuteen yltävistä myllyistä. Pienemmistäkin on aiheutunut haittaa ihmisille ja eläimille useamman kilometrin etäisyydellä.

Luontoarvot

300 metriä korkeat tuulimyllyt näkyvät ja kuuluvat kauas. Niitä varten tarvitaan hyvä tiestö. Nykyinen Vieremän viimeinen laaja saloalue luonnonsuojelualueen vieressä menetetään tuulivoimalle kokonaan ja alueesta tulee teollisuusalue. Tutkitun tiedon mukaan eläimistö kärsii ja osa häviää alueelta kokonaan. Vieremän kunnan luonnonsuojelun esikuvana pidetty Talaskangas näivettyä eri tuulivoima-alueiden puristuksessa ja alueen monimuotoisuus katoaa kuten osa sen harvinaisista eläimistäkin. Mm.susi ja useampi kotkalaji häviää alueelta.

Tehdyt selvitykset

Keräsimme vuoden 2023 alussa noin 300 henkilön nimilistan, jonka otsikkona oli "Ei tuulivoimaa Vieremälle".Lista lähetettiin tiedoksi sekä Elylle että Vieremän kuntaan. Nimilistassa merkittävää oli se, että erityisesti lähialueen asukkaat olivat lähes kaikki kielteisiä tuulivoimalle. Asiasta myöhemmin tehty virallinen selvitys osoitti myös aivan samaa. Tosin kysely oli tarkoitushakuinen esimerkiksi kysymyksenasettelujen osalta. Se näkyy mm. nyt vireillä olevan asian liitteessä numero 9 : Asukaskyselyn raportti Kurvilanmäki. Räikein esimerkki kyselyn toteuttamisesta oli se, että kyselykirjeessä oli päälimmäisenä tuulivoimaa suunnittelevan yrityksen mainos ja vasta sen jälkeen kyselykaavakkeet selvietyksineen. Kysely oli ajoitettu ajankohtaan johon joulu ja uusivuosi osuivat keskelle. Lisäksi kysely oli erittäin vaikeaselkoinen ja monelle turhauttava täyttää.

Mielipide 10

Vastustan hanketta. Se on liian suuri ja tulee lähelle kotiani. Ympäristövaikutusten arviointi on hyvä mittari kertomaan hankkeen kielteisistä vaikutuksista jotka ovat merkittäviä. Sonkajärven kunnan tulisi laatia strategia tuulivoiman kaavoittamiseen. Nyt etäisyydet ovat liian pieniä ja maisemallisesti arvokkaat alueet pilataan piittaamatta eläimistöstä. Minulle ei ole tullut aiemmin kotiini mitään postia aiheesta. Sain tietää hankkeesta nyt keväällä alueen asukkaana. Voisiko hankkeen vaiheista ja etenemisestä tiedottaa paremmin?

Mielipide 11

Vastustan Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen kaavoitus suunnitelmia ja puollan vaihtoehtoa VE0 = hanketta ei toteuteta.

Vastustan myös kaikkia Sonkajärven kunnan tuulivoimahankkeita ja puollan vaihtoehtoa VE0 = hankkeita ei toteuteta.

Minkä ihmeen takia raportoidaan sadoittain sivuja melumallinnoksista, joita kukaan tavallinen lukija ei osaa edes tulkita – kaikkein vähimmin kouluttamattomat kunnan päättäjät! Tulkinnat on tehty liian pienillä voimaloilla eivätkä millään voi vastata todellisuutta! Ajan ja rahan hukkaa! Entä konsulttiyritys – nuori yritys, jolla ei ole suurenmoista kompetenssia, mutta heidänkin tulkintoihinsa päätökset kunnassa tulevat pohjautumaan!

Kunnan talous on reilusti plussalla, mutta missä laskelmat tuulivoimahankkeista? Nuo oletettavat tulevat eurot tuulivoimahankkeista – paljonko ne ovat ja mihin ne tullaan investoimaan? Ei ole tuulivoimastrategiaa investointeihin eikä tulojen käyttöön pienenevän kuntalais määrän hyväksi. Mihin ne tuotot käytetään, miten kompensoidaan haitat alueen asukkaille – onko hankkeiden jälkeen kuntalaisia, joiden hyväksi tuotot käytetään? Mitä kuntalaiset tulevat saamaan sen siivellä, että voimala-alueen asukkaat tulevat kärsimään koko loppuelämänsä ja seuraavan sukupolvien ajan, saati mitä voimalahankkeet aiheuttavat luonnolle ja yrittäjyydelle.

Nyt järki päähän ja ensin hakuun ympäristölupapäätös – yhden tai kahden kunnan alueella, niin päättäjät sen mukaan ja todellakin ympäristölupa pitää laittaa hakuun HETI! Aktivoikaa hyvät ihmiset ja ympäristö- ja terveysviranomaiset ja huolehdi, että tämä tulee tehtyä NYT! Jälkikäteen, kun mitaukset eivät vastaakaan todellisuutta ja kuntalaiset tulevat kärsimään vaikutuksista, on suotta surkuttella, ettei tiedetty ja ollaan oikeusprosesseissa mukana vuosia! Me alueella asuvat, toimivat tai vierailleet, olemme olleet jo vuosia löysässä hirressä usean Sonkajärven kunnan voimalaprojektin vuoksi ja kärsimys tulee jatkumaan vielä vuosia tämän jälkeenkin, jos kunnassa ei ymmärretä ottaa VELVOLLISUUDET osaksi vastuuta päätöksenteossa!

Kunnan vastuu ja velvollisuus

Tekninen lautakunta on saattanut Kurvilanmäen, Honkamäki-Viidankankaan ja muiden kunnan alueen hankkeiden suunnitelmat ja kaavoitukset aikaiseksi kunnan päättäjien myötävaikutuksella. Tekninen lautakunta myöntäneekin nyt itsekkin, että ilman mitään koulutusta tai ymmärrystä, mitä ovat olleet päättämässä. Kunnan hallitus ja valtuusto myöntänevät myös, että ovat myötävaikuttaneet hankkeita ilman koulutusta. Vain harvat ovat asiaan edes yksityishenkilönä yrittäneet tutustua, vaikka ajavat valtuutettuina kuntalaisten asiaa. Kiitos heille, jotka ovat asiaan perehtyneet ja pitävät kuntalaisten etuja arvossa ja ihmisarvossa!

Kunnalla on mahdollisuus ja VELVOLLISUUS oma-aloitteisesti säätää omat etäisyydet asutukseen ja hanketoimijat ovat niihin velvoitetut. Vieremä on ymmärtänyt ottaa käyttöön 2 kilometrin etäisyyden - miksi Sonkajärven kunnassa näin ei ole jo tehty? Onko Sonkajärven kunnan asukkaat vähempi arvoisia kuin Vieremän kunnassa? Lähimmät etäisyydet taitavat olla 1,3 kilometriä?! Pois vain tuollaiset myllyt – muualla Euroopassakin 2–5 kilometrin etäisyydet on otettu huomioon

Kurvilanmäen osalta Vieremä on jo onnistuneesti saanut suojaetäisyyden asettamisen ja keskustelun kautta pienennettyä voimaloiden määrää – Sonkajärven puolella ei ole tapahtunut mitään, miksi? Eli kuntien yhteishankeen jako prosentuaalisestikin on kohtuullinen asukkaita huomioiden Sonkajärven päättäjien mukaan?

Vieremä on jo kieltänyt myös, että voimaloiden kuljetus satamasta voimala-alueelle ei voi tapahtua läntistä Vieremän reittiä vaan pitää tapahtua itäistä Sonkajärven 5-tien reittiä käyttäen – mikä on Sonkajärven vastaus tähän ja mikä on VELVOLLISUUS kuntalaisia kohtaan? Ihanko oikeasti tämän koikeisen hankkeen rahditus, jossa Sonkajärvellä on vain murto-osa Vieremän voimaloista, hyväksytään tehtäväksi Sonkajärven ja 5-tien kautta? Vaikeuttaen alueella asuvien, vierailevien ja yritystoimintaa harjoittavien arki rakennusaikaan myös? Jotain rotia tähänkin toivoisin!

Kunnan mahdollisuus ja kuntalaisia kohtaan myös VELVOLLISUUS on hakea ympäristölupaa ympäristö- ja terveysviranomaisten kanssa, suurempien voimaloiden osalta kunnan tulee ottaa ELY-keskus mukaan prosessiin. Prosessi tulee aloittaa heti – tässä vaiheessa prosessia siis HETI ja ympäristö- ja terveysviranomaisen sekä ELY-keskus mukaan HETI.

Kunnan VELVOLLISUUS kuntalaisia kohtaan on huolehtia tarvittavista purkuvakuuksista. Viimeistään tilinpäätökseen on selvitettävä ehdolliset tulevat purkuvakuudet, jotka yksityisten yhtiöittämisen tms.

kautta kaatuvat kunnan vastuulle. Onko kunta tietoinen, mitä kunnan vastuut ovat, jos sopimukset tehneet eivät voi velvoitteitaan suorittaa tai yhtiöittävät omistuksensa niin, että vastuu kaatuu kunnalle. Tämän tiedon kuntalaiset tulevat haluamaan jatkossa tietää.

Kunnalla on mahdollisuus ja VELVOLLISUUS arvostaa kuntalaisia ja heidän elinolojaan, suojata yrittäjyyttä ja elinkeinoja sekä luonnon monimuotoisuutta ja lopettaa prosessi ja kaavoitus kokonaan. Miksi näin ei ole jo tehty?

Edellä mainittujen seikkojen valossa vastustan Kurvilanmäen tuulivoimahankkeen kaavoitussuunnitelmia ja **puollan vaihtoehtoa VE0 = hanketta ei toteuteta** ja totean, että **myös tästä hankkeesta luopuminen juuri tässä hetkessä on ainoa oikea ratkaisu.**